

**Alapään tiivisteen vuodosta öljynvaihtoviikkoihin:
kuukautistabun vaikutus kuukautisasenteisiin ja
-kiertoilmaukseen**

**Kandidaatintutkielma
Salla Reijonen
Suomen kieli
Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Jyväskylän yliopisto
2018**

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistinen tiedekunta	Laitos – Department Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä – Author Salla Reijonen	
Työn nimi – Title Alapään tiivisteen vuodosta öljynvaihtoviikkoihin: kuukautistabun vaikutus kuukautisasenteisiin ja -kiertoilmauksiin	
Oppiaine – Subject Suomen kieli	Työn laji – Level Kandidaatintutkielma
Aika – Month and year Huhtikuu 2018	Sivumäärä – Number of pages 30 + liitteet
Tiivistelmä – Abstract <p>Tämän tutkielman aiheena on kuukautistabun näkyminen kiertoilmauksien käytössä, affektisuudessa sekä puhumiseen liittyvissä asenteissa. Tutkielma pyrkii selvittämään kuukautistabun olemassaoloa kyselytutkimuksella. Aineistona tutkielmassa toimii 787 kyselylomaketta, joiden analyysissä hyödynnettiin monimuotoisesti kvantitatiivisen analyysin eri keinoja, kuten luokittelua sekä vertailua. Kyselyssä vastaajat saivat arvioida omaa asennettaan kuukautisista puhumiseen sekä määrittää kiertoilmausvaihtoehtoja ne, joita käyttävät. Tämän lisäksi tutkielmassa selvitetään kiertoilmausten käytön syitä sekä ilmauksien affektisuutta.</p> <p>Tutkielma lähestyy aihetta neljän tutkimuskysymyksen avulla: 1. Mitä kuukautiskiertoilmauksia käytetään? 2. Miksi kuukautiskiertoilmauksia käytetään ja mitä niihin liittyvät affektit ovat? 3. Onko kuukautistabu olemassa ja näkykö se puhumisasenteissa? 4. Vaihtelevatko kuukautisiin liittyvät puhumisasenteet taustamuuttujien mukaan?</p> <p>Analyysin perusteella näyttää siltä, että kuukautistabu on olemassa. Tabun tyyppipiirteet eivät ole kovinkaan vahvasti havaittavissa kiertoilmauksien käytössä ja siihen liittyvissä syissä. Käytön syyksi kiertoilmauksien kohdalla nousi lähinnä ilmausten humoristisuus ja vitsikkyys. Tabun vaikutukset ulottuvat lähinnä kuukautisiin liittyviin puheasenteisiin. Moni vastaaja toivoisi, että kuukautisista voitaisiin puhua enemmän ja vapaammin, ja he myös tunnistavat kuukautistabun olemassaolon yhteiskunnassa.</p>	
Asiasanat – Keywords tabut, eufemisit, asenteet, kuukautiset	
Säilytyspaikka – Depository Jyväskylän yliopiston kieli ja viestintätieteiden laitos	
Muita tietoja – Additional information	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TEORIA	3
2.1 Mitä ovat tabut?	3
2.2 Kuukautiset tabuna	4
2.3 Kiertoilmaukset ja niiden käyttö tabuaiheissa	6
2.4 Kiertoilmausten affektisuus	7
3 TUTKIMUSASETELMA JA TOTEUTUS	9
4 ANALYYSI	11
4.1 Aineisto ja analyysimetodit	11
4.2 Kuukautisilmausten käyttö tyyppin mukaan	12
4.3 Kuukautisilmausten käyttö syyn mukaan	14
4.4 Kuukautisilmausten käytön syyn suhde tyyliin	17
4.5 Kuukautisasenteet iän mukaan	19
4.6 Kuukautisasenteet koulutuksen mukaan	21
4.7 Kuukautisasenteet uskonnollisuuden mukaan	22
5 PÄÄTÄNTÖ	25
LÄHTEET	30
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tämä tutkielma tarkastelee kuukautisilmauksia, niiden käytön syytä, ilmauksien virittyneisyyttä sekä vallalla olevia asenteita kuukautisista puhumiseen ja kuukautistabuun. Kuukautisia tabuaiheena ei ole tutkittu suomen kielen alalla lainkaan, joten tutkimustani tässä muodossaan voitaisiin pitää pioneeritutkimuksena. Tutkimukseen kuuluvia osa-alueita on kylläkin tutkittu aiemmin: tabuja on tutkittu etenkin englannin kielen alalla, ja suomalaista kuukautissanastoa on jonkin verran löydettävissä erilaisista sanakirjoista. Kuukautisasenteita taas on tutkittu kokemuspohjaisesti esimerkiksi kuukautishygieniaan liittyen (ks. Lunette 2016). Tämän lisäksi esimerkiksi Markku Varis (1998) on tutkinut kiertoilmauksia, jotka ovat olennainen osa tässä tutkimuksessa. Kuitenkaan kuukautistabun mahdollista vaikutusta puhumiseen ei kuitenkaan ole tutkittu suomen kielen alalla ennen tätä tutkimusta.

Aihevalintani taustalla on mielenkiintoni tabuaiheita ja etenkin kuukautishäpeään liittyvää tabuteemaa kohtaan. Tabuihin voi liittyä kiertoilmauksien käyttöä ja muodostumista kielen, joten luonnollinen jatkumo oli lähteä tutkimaan sekä kuukautisiin liittyviä kiertoilmauksia että puhumiseen liittyviä kuukautisasenteita. Asenteet todennäköisesti vaikuttavat myös käytettyihin kiertoilmauksiin ja tämän vuoksi ilmauksien käytön syiden tarkastelu voi avata uutta näkökulmaa sekä nykysuomeen että kuukautisasenteisiin. Myös käytettyjen ilmausten affektisuus kuului mielestäni olennaiseksi osaksi tutkimusta, sillä sanojen virittyneisyys tuo esiin asenteita ja tunteita.

Kuukautisilla tässä tutkimuksessa tarkoitan naistyyppillistä fysiologista tapahtumaa, jossa hedelmöittymätön munasolu poistuu kehosta verisenä vuotona. Kyseinen tapahtuma on monissa kulttuureissa hankala ja jopa vaiettu keskusteluaihe siihen liittyvien uskomuksien, kohteliaisuussäännöksiensä sekä mahdollisen häpeän vuoksi. Tämä inspiroi minua selvittämään onko kyseinen tabu edelleen ajankohtainen. Haluan tässä tutkimuksessa löytää vastauksen seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Mitä kuukautiskiertoilmauksia käytetään?
2. Miksi kuukautiskiertoilmauksia käytetään ja mitä niihin liittyvät affektit ovat?
3. Onko kuukautistabu olemassa ja näkyykö se puhumisasenteissa?
4. Vaihtelevatko kuukautisiin liittyvät taustamuuttujien mukaan?

Ensimmäiset kaksi kysymystä ovat kuukautiskiertoilmauksiin liittyviä. Niiden avulla haluan tarkastella nykysuomessa näkyviä kuukautiskiertoilmauksia: mitkä kiertoilmaukset

ovat oikeasti käytettyjä ja mitkä taas ovat lähinnä tavattavissa sanakirjojen sivuilla. Minua kiinnostavat myös perimmäiset syyt kuukautiskiertoilmauksien käyttöön: onko kyseessä häpeä vai jokin muu affekti, joka saa ihmisen valitsemaan kiertoilmauksen?

Kysymykset kolme ja neljä ovat taas kuukautisasenteisiin liittyviä kysymyksiä. Kysymys kolme on tämän tutkimuksen peruslähtökohtaan liittyvä: haluan tällä tutkimuksella selvittää mahdollisen kuukautistabun olemassaolon ja sen vaikutuksen puhumisasenteisiin. Tähän myös liittyvät asenteet kuukautisista puhumiseen ja kuukautiskeskustelun kuuntelemiseen. Viimeinen tutkimuskysymykseni pilkkoo mielipiteen vielä pienempiin osiin, ja haluankin tarkastella taustamuuttujien, eli iän, uskonnollisuuden ja koulutustaustan vaikutuksia asenteisiin. Edellä mainittujen tutkimuskysymysten avulla uskon saavani melko laajan käsityksen kuukautispuhetilanteissa vaikuttavista asenteista, sillä tarkastelen sekä kielen yksittäisiä ilmauksia, niiden käytön syitä että asennoitumista kuukautisista puhumista kohtaan ylipäänsä. Toteutan tutkimuksen kyselytutkimuksena ja analysoin aineiston kvantitatiivisten metodien avulla.

2 TEORIA

2.1 Mitä ovat tabut?

Tabulla sanakirjamerkityksessä tarkoitetaan pyhäksi tai vahingolliseksi katsotun tekemistä tai mainitsemista, kartettavaa tai kiellettyä asiaa (KS s.v. *tabu* 2017). Allanin ja Burridden (2006: 1–4.) mukaan tabut ovat normatiivisesta poikkeavia asioita, joiden koetaan tuottavan epämu-kavuutta, vahinkoa tai harmia joko itselle tai muille. Heidän mukaansa tabuihin on asetettu ääneen mainitsematon kielto puhua, ajatella ja toimia. Tässä tutkimuksessa tabun määrittelen tabun asiaksi, joka aiheuttaa epämukavuutta ihmiselle, joka joutuu olemaan tekemisissä ta-buksi koetun asian kanssa.

Fromkin, Rodman ja Hyans (2003: 489) mainitsevat tabuja koskevat asiat likaisiksi ja sen vuoksi vältetyiksi. He määrittelevät tabun tekona, josta mainitseminenkin on väärin (mts. 479). Vastaavasti Varis (1998: 156) mainitsee tiettyihin maailmankatsomuksiin kuuluneen uskomuksen siitä, että tabun mainitsemisen saattaneen vaikuttaa suoraan koko yhteisöön. Näin ollen tässä tutkimuksessa ajatellaan tabun olevan etenkin vuorovaikutukseen liittyvä asia, jonka olemassaolon ihmiset tiedostavat parhaiten ryhmätilanteissa. Browne (1984: 1–5) on määritellyt tabun syntyneen ihmisyyteen liittyvän kulttuuriperinnön kautta. Hänen tulkin-tansa mukaan ihmisellä on tapana ottaa vaikutteita menneisyydestä ja periä sieltä asenteita sekä ominaisuuksia, jotka hän luovuttaa jälkipolvilleen: näin ollen ihminen on se, joka luo tabun.

Tabuja on monenlaisia. Allan ja Burridge (2006: 1) luettelevat tabuiksi ruumiin ja sen toiminnot ja eritteet, seksuaalisuuden ja seksin, sairauden, kuoleman ja tappamisen, nimet ja puhuttelun, kosketukset, pyhät asiat sekä ruokailun. Varis (1998: 159, 178–182) lisää listaan myös rahan ja varallisuuden tabun. Tabut eivät kuitenkaan ole pelkästään verbaalisen tason kieltoja, kuten asioita, joita ei kannata mainita. Schroederin (1984: 7–18) mukaan tabuja saat-tavat sisältää myös erilaiset laitokset, kuten kirjastot tai museot: kirjastossa on hiljaisuuden rikkomisen tabu ja museossa esimerkiksi kosketuksen tabu. Näin ollen tabut ovat siis kulttuu-rillisia kieltoja, joiden tarkoituksena on säilyttää normatiivisuus. Tämä tutkimus keskittyy tabuaiheena kuukautisiin, joka taas liittyy sekä seksuaalisuuteen että ruumiin toimintoihin ja eritteisiin. Tutkimuksen lähtökohtana on kuukautistabun olemassaolo.

Tabut vaikuttavat ihmisen käytökseen erilaisissa tilanteissa ja näin ollen ne vaikuttavat myös kieleen ja kielenkäyttöön. Allan ja Burridge (2006: 27) mainitsevat kielenkäytön sensu-

roinnin osana ihmisluontoa – ihminen koettaisiin epävakaaksi, jos hän sanoisi kaiken, mitä mieleen juolahtaa. Varis (1998: 156) toteaa sensuurin käytön vaikuttaneen arkielämään ja näkyneen myös kulttuurillisissa osa-alueissa, kuten sanonnoissa. Tabuihin liitetään ”kohteliaisuuden sääntö” eli elämän tekemisen helpoksi muille ihmisille; tämän varjolla ihmiset sensuroivat kielenkäyttöään (Allan & Burrige 2006: 29). Senuurin lisäksi tabut voivat kuitenkin olla myös humoristisia: tabusanoja saatetaan käyttää sopimattomien asioiden muuttamisessa hauskoiksi tai esimerkiksi luomaan häpeän tunnetta kuulijassa (Valitutti Doucet, Toivanen, & Toivonen 2015: 731). Tässä tutkimuksessa kuukautisiin liittyvää tabua tarkastellaan kielellisen sensuurin kautta: käyttävätkö ihmiset kiertoilmauksia kuukautisista puhuttaessa vai onko yleisempää käyttää virallisempia termejä. Toisaalta tutkimuksessa tarkastellaan myös käytön syitä valittujen ilmauksien takana.

2.2 Kuukautiset tabuna

Monessa yhteisössä kuukautiset ja kuukautisista puhuminen ovat olleet tabuaihe pitkään. Kuukautisten tabumaisuus perustuu niiden aikana vuotavaan vereen, joka viittaa vahingoittumiseen, heikkouteen, sairauteen tai likaisuuteen. Kuukautisverenvuotoa ei myöskään voida pysäyttää, mikä saattaa luoda siihen tietynlaista mystisyyttä. (Allan & Burrige 2006: 166.) Vaikka kuukautiset ovatkin arkipäivää, ovat ne silti ”naiserityinen ruumiillistuma”, jota miesten voi olla vaikeaa ymmärtää (Oinas 2011: 155).

Kuukautisvereen on liitetty joissain kulttuureissa pahaa aiheuttavan leima, mikä lisää kuukautisten tabuasetelmaa. Frazerin (1981: 238–239) mukaan joissakin alkukantaisissa australialaisissa kulttuureissa kuukautisveren näkemisen on uskottu johtavan ennenaikaiseen vanhenemiseen ja heikkenemiseen. Myös navajokansan keskuudessa miehen kontaktin kuukautisveren kanssa on uskottu aiheuttavan ruumiillista vahinkoa ja sairastumista. Samaisessa kulttuurissa kuitenkin uskotaan neitseellisen tytön ensimmäisten kuukautisten parantavaan voimaan. (Allan & Burrige 2006: 164.) Neitseellisen tytön kuukautisveren parantavista ominaisuuksista erinäisiä sairauksia kohtaan mainitsevat myös Delaney, Lupton ja Toth (1988: 9). Kuukautisvereen on siis useassa kulttuurissa liitetty parantava voima, etenkin jos kyseessä on ollut seksuaalisesti kokematon vuotava nainen tai tyttö.

Kuukautistabusta kertoo myös naisen rajoittaminen kuukautisten aikana. Frazer (1981: 238–239) kertoo, että tietyssä Australian alkuperäiskansan kulttuurissa nainen ei saa esimerkiksi koskea esineitä, joita mies saattaisi tarvita, tai kulkea miesten ja saaliseläinten kulkemia

reittejä. Joissain kulttuureissa nainen saatetaan myös kokonaan eristää heimostaan kuukautisten ajaksi, ja hänen toivotaan suorittavan puhdistautumisrituaaleja (Delaney ym. 1988: 9–10). Rajoitteet eivät liity myöskään pelkästään vuotavaan naiseen, vaan esimerkiksi navajokansan keskuudessa seksuaalinen kanssakäyminen miehen ja vaimon välillä on kiellettyä kuukautisten aikana (Allan & Burrige 2006: 165). Rajoitteet kuukautisten aikana eivät ole välttämättä ulkopuolelta tulevia sääntöjä: Luneten (2016) tekemässä tutkimuksessa 60 % naisvastaajista jättää asioita tietoisesti tekemättä kuukautisten vuoksi, ja näin ollen he rajoittavat itse itseään.

Kuukautistabut syntyvät myös uskontojen kautta, ja tässä tutkimuksessa tarkastellaan uskonnollisuuden vaikutusta kuukautisasenteisiin. Ajatus tutkia tätä pohjautuu siihen, että sekä juutalaisuudessa että muissa kristillisissä uskonnoissa kuukautisvereen on liitetty epäpuhtauden stigma; esimerkiksi kolmannessa Mooseksen kirjassa (3. Moos. 15:19–24) on liuta rajoituksia ja sääntöjä, jotka määrittävät naisen arkea kuukautisten aikana (Delaney ym. 1988: 37–38). Kuukautiset koetaan myös esimerkiksi Raamatussa pahemmaksi ja likaisemmaksi asiaksi kuin esimerkiksi siemenneste: miehen siemenneste tekee naisen epäpuhtaaksi iltaan saakka, kun taas naisen kuukautisveri aiheuttaa miehelle seitsemän päivän epäpuhtauden (3. Moos: 15:18, 15:24). Vastaavasti Shiaislam.infon (2007) mukaan Koraanissa mainitaan, että kuukautisten aikana suoritettu yhdyntä on kiellettyä muunlaisen intiimin kanssakäyminen ollessa sallittua. Shiaislam.infossa mainitaan myös, että kuukautisten jälkeen naisen toivotaan puhdistavan itsensä rituaalisesti ennen seuraavaa yhdyntää.

Kuukautisveri on liitetty myös noituuteen. Erään teorian mukaan naiseus itsessään oli perusteena historian noitavainoille. Naisten erilaisuutta verrattuna miehiin selitettiin kuukautisten ja synnytyksen olemassaololla, mitkä taas luokiteltiin naisten mystisiksi erityispiirteiksi. Näin ollen naiset koettiin uhkana miehille ja heidän väitettiin tuhoavan miehen seksuaalisen kyvyn taitoillaan. (Nenonen 2007: 35, 106.) Naiseuden uhkaa miehuutta kohtaan perustelevat myös aiemmin mainitut kulttuurilliset rituaalit vuotanutta naista kohtaan: kuukautiset nähtiin miehiä heikentävänä ja vahingoittavana ominaisuutena, tietynlaisena magiana. Allan ja Burrige (2006: 161) mainitsevat, että kuukautisverta ja muita ruumiillisia eritteitä on hyödynnetty noituudessa ja maagisissa toimituksissa: esimerkiksi kuukautisverta on käytetty lemmentuona sekoitettuna ihastuksen kahviin tai teehen. Voidaankin tulkita, että noituuden negatiivisuus ja kuukautisiin liitetty magia ovat omalta osaltaan vaikuttaneet kuukautistabun syntymiseen.

Kuukautisten pahuutta ja siitä syntynyttä tabua ovat aiheuttaneet ja levittäneet erilaisten kulttuurien tavat, uskonnot ja kuukautisiin liitetyt maagiset ominaisuudet. Tämän lisäksi on huomioitava, että tabun lähtökohdat ovat jonkinlainen epäjumaluus, vahinko tai harmi ihmi-

selle. Merkittävä osa naisista kokee kuukautisten aikana kipua, joka vaikuttaa kielteisesti heidän hyvinvointiinsa (Perheentupa, Erkkola, Koulu 2005: 1411). PMS- eli premenstruaalioireisiin kuuluvat kivun lisäksi myös muut fyysiset ja emotionaaliset häiriöt (Pesonen & Syväne: 11). Luneten (2016) tekemässä tutkimuksessa 60 % naisvastaajista koki kipua, ja 45 % koki olonsa väsyneemmäksi kuukautisten aikana. Samaisessa tutkimuksessa 78 % vastaajista koki naisten olevan ärtyisiä ja ailahtelevia kuukautisten aikana, ja 42 % miehistä koki naisten olevan hankalia kuukautisten aikana. Voisikin tulkita, että ihmisten negatiiviset kokemukset kuukautisten aikana kasvattavat kuukautisten tabuasemaa.

Kuukautisiin liittyvä häpeä saattaa myös kasvattaa kuukautistabun elinvoimaa. Merskinin (1999: 944–947) mukaan kuukautisiin liittyy sekä julkinen että piilotettu vartalo. Hänen mukaansa vartalosta julkisen tekee se, että joissain kulttuureissa on uskomusten myötä tärkeää tietää milloin naisella on kuukautiset. Merskin myös tulkitsee, että kuukautisiin liittyvä piilotettu vartalo näkyy esimerkiksi mainoksissa silloin, kun kuukautistuotteella luvataan kuukautisten huomaamattomuutta niin siteen käyttäjän kuin myös muiden ihmisten näkökulmasta. Luneten (2016) tutkimuksessa 33 % naisvastaajista koki kuukautissuojan rapinan nolostuttavaksi, ja 34 % oli joutunut miettimään, miten huolehtia hygieniastaan työpaikalla ollessaan. Toisaalta kuukautishäpeä voi olla myös ikään liittyvä asia: Roberts (2004: 24) havaitsi tutkimuksessaan, että ikääntyessään naisen asenne kuukautisia kohtaan muuttuu positiivisemmaksi.

Kissling (1996: 298) on tutkinut kuukautisten häpeäaspektia, johon hänen tutkimuksessaan haastateltujen mukaan liittyi esimerkiksi ohivuodot, tahrat, ja niiden kautta muille tuleva tieto kuukautisten olemassaolosta. Tämän voisi tulkita niin, että häpeä syntyy siitä, kun piilotettu vartalo tulee julkiseksi. Manninen (2006) on tutkinut brittiläistä *Sugar*-lehteä ja sen kuukautisrepresentaatioita. Kisslingin tutkimuksen kaltaisesti myös hänen tutkimuksessa kuukautishäpeä liittyy etenkin kuukautissalaisuuden paljastumiseen (Manninen 2006: 90). Häpeää tarkastellaan myös tässä tutkimuksessa osana kuukautistabua ja kuukautisasenteita sekä osavaikuttajana kielenkäyttöön.

2.3 Kiertoilmaukset ja niiden käyttö tabuaiheissa

Kiertoilmaus tarkoittaa sitä, että moniulotteisemmalla ilmauksella tai sanonnalla paikataan varsinaista asiaa (Varis 1998: 13). Allan ja Burridge (1991: 19–21.) määrittelevät kiertoilmauksen ilmaukseksi, jolle löytyy synonyymi eli toinen samaa asiaa tarkoittava sana, jonka voi

kiertää kiertoilmauksen avulla. Kiertoilmauksia voi kuitenkin olla hankala tunnistaa, sillä niiden käyttö on usein kytköksissä tilanteeseen sekä kontekstiin.

Variksen (1998: 56–61) mukaan kiertoilmaukset rakentuvat kirjaimellisesta merkityksestä, referenssistä, kontekstista sekä puhujan intentiosta. Kirjaimellinen merkitys eli denotaatiivinen merkitys esimerkiksi tässä tutkimuksessa on kuukautisilmauksen *puolukat* viittaus metsästä löytyviin marjoihin. Ilmaukseen voidaan kuitenkin myös liittää assosiatiivinen merkitys, referenssi, eli viittaus kuukautisiin. Referenssin laatuun voi myös kytkeytyä affektiivisiä merkityksiä. (Kangasniemi 1997: 12–13; Varis 1998: 59.)

Kiertoilmausten käyttöön on monia syitä. Allan ja Burridge (1991: 12) kokevat, että tabuaiheisiin on kehitelty eniten kiertoilmauksia tabujen näennäisen vaarallisuuden ja harmillisuuden vuoksi. Tässä tutkimuksessa oletettu harmillisuus syntyy etenkin kuukautisiin mahdollisesti liittyvästä epämuikavuudesta ja häpeästä. Airila (1940: 154) toteaa tutkimuksessaan, että seksiin ja seksuaalisuuteen liittyvissä asioissa on eniten kiertoilmauksia. Koska kuukautiset ovat biologinen osa naisen seksuaalisuutta, oletamme kiertoilmauksien käytön olevan suurta kuukautisista puhuttaessa. Airila myös tulkitsee arkailun, kohteliaisuuden sekä sievistelynhalun suurimpina syinä kiertoilmausten käyttöön (mts. 154). Näin ollen tässä tutkimuksessa tarkastellaan myös ilmauksen asiallisuuden vaikutusta käyttöön.

Varis (1998: 157) toistaa ajatusta kohteliaisuuden vaikutuksesta kiertoilmauksiin. Hänen mukaansa kohteliaisuus ja muiden tunteiden kunnioittaminen sekä tietynlainen kunnioitus tabua kohtaan muokkaa kieltä ja näkyy esimerkiksi kiertoilmausten käyttämisenä. Kiertoilmausten käytön sisältämä kohteliaisuus liittyy myös vahvasti kiertoilmauksen ulkoiseen merkitykseen. Sana, josta käytetään kiertoilmauksia, herättää todennäköisesti ihmisissä epämiellyttäviä mielikuvia. Tällöin on luonnollisempaa käyttää lieventävää ilmausta, kiertoilmausta, joka peittää alkuperäisen merkityksen taakseen. (Fromkin ym. 2003: 479; Varis 1998: 158.) Tämä pätee myös kuukautisiin ja näin ollen tutkimukseni aiheeseen.

2.4 Kiertoilmausten affektisuus

Affektiivisiä merkityksiä voidaan myös kutsua tunnesävyiksi ja ne ilmaisevat asenteita ja tunteuksia käsiteltävästä aiheesta tai vastaanottajasta (Kangasniemi 1997: 13). Affektiivisyyteen liittyy sanan kirjaimellisen merkityksen muuttaminen tunnesävytteisemmäksi korvaamalla se esimerkiksi kiertoilmauksella (KK 1998: 120). Kiertoilmausten käyttöön liittyy myös kiertelyn tuoma rikkaus kieleen, joka ilmenee esimerkiksi humoristisuuden, ivallisuuden tai

liioittelun halun kautta (Varis 1998: 20–22). Näin ollen tässä tutkimuksessa kuukautisilmauksen affekteja, esimerkiksi humoristisuutta tai asiallisuutta, tarkastellaan etenkin käsiteltävän asian näkökulmasta, kun pohditaan käytön syytä. Affekteista häpeä on tässä tutkimuksessa keskeinen, sillä jo Aristoteleen mukaankin häpeä on ”naisellinen tunne” (Kainulainen & Parente-Čapková 2011: 11).

Kiertoilmaus-termi voidaan ajatella kattotermiksi erityyppisille ilmauksille. Kuitenkin affektiivisimmat niistä ovat eufemismeja ja dysfemismejä (Varis 1998: 116 mukaan Itkonen 1966: 202–203). Eufemismeilla tarkoitetaan kiertoilmausta, jonka tarkoitus on sievistää ja kaunistella käsitteillä olevaa asiaa. Dysfemismi taas on pejoratiivisempi ilmausmuoto, joka osoittaa affektisuutta esimerkiksi vihan tai inhon muodossa. (Varis 1998: 116–121.)

Tässä tutkimuksessa oletuksena on se, että ihmiset käyttävät kuukautisilmauksina eufemismeja. Tausta-ajatuksena on se, että ihmisten halu kaunistella kuukautisia on oletettavampaa kuin vihan tai inhon kautta asian esiin tuominen; näin ollen kyselyyn valitut ilmaukset ovat tulkittavissa eufemismeiksi. Tutkimuksessani olennaisia ovat myös ortofemismit, jotka Allanin ja Burridgen (2006: 32–34) mukaan ovat eufemismien kaltaisia, mutta neutraalimpia ja suurempia ilmauksia käsiteltävästä aiheesta.

Tutkimukseni ilmauksien tulkintaan liittyy Rawsonin (1981: 1) teoria, jossa hän on luokitellut eufemismit positiivisiksi sekä negatiivisiksi. Hänen mukaansa ilmauksen negatiivisuus vähättelee ja pienentää asiaa, kun taas positiivinen käsittelytapa on alkuperäistä merkitystä suureteleva ja paisutteleva. Olen hyödyntänyt Rawsonin jakoa tutkimukseni kyselyssä ilmauksien toisessa kohdassa, mutta olen myös sisällyttänyt neutraali-vaihtoehdon merkitsemään ortofemismia. Näin ollen tässä tutkimuksessa vastaajat voivat tulkita ilmaukset joko negatiivisiksi tai positiivisiksi eufemismeiksi tai ortofemismeiksi.

3 TUTKIMUSASETELMA JA TOTEUTUS

Tutkimus toteutettiin tammikuussa 2018 sähköisellä, Facebookissa jaetulla avoimella ja anonyymillä kyselylomakkeella. Kyselyn teettäminen valittiin sopivimmaksi aineistonkeruun menetelmäksi, sillä se sopii hyvin yhteiskunnallisten ilmiöiden, kuten asenteiden tutkimukseen (Vehkalahti 2014: 11). Tämän lisäksi nettilinkillä suoritettava kysely edesauttoi vastaajien anonyymiteetin säilymisessä, mikä koettiin relevantiksi kuukautisten kaltaisen mahdollisen tabuaiheen yhteydessä. Suurin osa kyselyn kysymyksistä oli suljettuja kysymyksiä, joiden vastausvaihtoehdot olivat valmiiksi annettu.

Ensimmäisessä osiossa pyysin vastaajaa kertomaan taustatietonsa, joihin kuuluivat sukupuoli, ikä, korkein suoritettu koulutusaste, uskonnollisuus sekä parisuhdetilanne. Vastaajan sukupuolen tietäminen on olennaista sen vuoksi, että kuukautiset ovat ns. ”nais erityinen ruumiillistuma” (Oinas 2011: 155). Kuukautiset liittyvät läheisemmin naisten elämään kuin miesten, joten niistä puhuminen voi olla erilaista eri sukupuolten välillä. Tässä tutkimuksessa asenteita ei tutkita sukupuolen perusteella, sillä selkeä enemmistö vastaajista oli naisia. Koulutuksen valitseminen taustatietoihin ja asenneväittämien tarkasteluun johtui lähinnä omasta kiinnostuksestani siihen, onko koulutuksella vaikutusta kuukautisasenteisiin.

Koin iän taustatietona oleelliseksi, jotta tutkimuksessa voitaisiin vertailla eri-ikäisten asenteita käsiteltyyn aiheeseen. Kuten teoriaosiossani mainitsin, iän myötä asenteet kuukautisia kohtaan muuttuvat positiivisemmiksi. Teoriassa mainitsin myös, että eri uskonnoissa kuukautisiin on reagoitu negatiivisella, naista rajoittavalla tavalla. Tämän vuoksi koin luontaiseksi kysyä uskonnollisuudesta oletuksella, että vastaajan uskonnollisuus voisi vaikuttaa kuukautisasenteisiin. Parisuhdestatuksen selventäminen taas antoi viitteitä toisesta henkilöstä, joka saattaisi osallistua kuukautisiin liittyvään verbaaliseen kommunikaatioon. Tämä taas liittyi Luneten (2016) tutkimuksen tulokseen, jonka mukaan 24 % naisista kokee kumppanin kanssa kuukautisista puhumisen kiusallisena asiana.

Yhteensä ilmauksia kyselyssä oli 51 kappaletta. Tämän tutkimuksen kyselyyn ne olivat kerätty urbaanisanakirja.com -nettisivustolta (Nixarn 2015) sekä *Seksisanat: suuri suomalainen seksisanakirja* -teoksesta (Jussila & Länsimäki 2010). Lähtökohtana oli ottaa erilaisia ilmauksia mahdollisimman monipuolisesti. Tämän lisäksi osan ilmauksista arvioitiin olevan harvinaisempia ja poikkeavampia, toisten taas ajateltiin olevan yleisempiä ja virallisempia: esimerkiksi ilmausta *kuukautiset* käytetään tässä tutkimuksessa, sillä se koetaan yleisimmäksi kuukautisilmaukseksi. Vaikka tarkoituksena oli valikoida laaja repertuaari ilmauksia, etusijal-

la kuitenkin olivat neutraaleiksi oletetuista *menstruaatio-* sekä *kuukautiset* -ilmauksista muokkautuneet sanat, kuten *menkat* ja *kuukkarit*.

Kyselyn operationaalistaminen tapahtui siten, että kyselyn toisessa, taustatietojen jälkeisessä osiossa oli 31 kohtaa, jotka kaikki sisälsivät yhden tai useamman kuukautisilmauksen. Jokaisesta ilmauksesta kysyttiin suljetuilla kysymyksillä ensinnäkin käyttöön liittyvä kysymys: onko vastaaja käyttänyt tai kuullut käsitteillä olevasta ilmauksesta vai ei. Tämän kysymyksen tarkoitus oli kartoittaa ilmaukseen liittyvää käyttöä sekä yleisyyttä. Mikäli kohdassa oli käsitteillä useampi ilmaus, sai vastaaja tarkentaa avoimeen laatikkoon, mitä käsitteillä olevista ilmauksista hän tarkoitti. Tämä oli ainoa kohta, jolloin kyselyssä vastattiin avoimeen laatikkoon.

Yleisyyskartoituksen jälkeen kysyttiin vastaajan näkemystä ilmauksista Rawsonin (1981: 1) positiivinen–negatiivinen -akselilla. Kyselyssä ei tahdottu kuitenkaan kysyä ilmausten ”positiivisuutta” tai ”negatiivisuutta”, sillä se voisi aiheuttaa virhetulkinnan. Täten positiivisuus avattiin kuukautisilmausta *korostelevaksi, liioittelevaksi ja suurentelevaksi*, ja negatiivisuus taas *vähätteleväksi, häivyttäväksi ja pienentäväksi*. Vaihtoehtoihin sisällytettiin myös ilmauksen mahdollisuus olla ortofemismi. Tämä oli ilmaistu *neutraali*-vaihtoehtona. Kysyjille annettiin myös mahdollisuus vastata *en osaa sanoa* sen vuoksi, että ilmausten jaotteleminen saattoi vastaajasta riippuen olla haastava tehtävä.

Viimeinen toisen osion kohta oli tarkoitettu ainoastaan niille, jotka olivat vastanneet kohdassa yksi *Olen käyttänyt tätä ilmaisua*. Vastaajilta kysyttiin syitä ilmauksen käyttöön. Vastausvaihtoehtoja oli kuusi: kuukautishäpeään viittasi *En halua puhua kuukautisista suoraan* -vaihtoehto, huumoriaspektiin *Se on hauska / Se on vitsi*, virallisuuteen *Se on asiallinen*, kuukautisrepresentaatioon tai henkilökohtaiseen affektiin *se on kuvaileva*, neutraaliuteen *Se on neutraali* ja viimeisenä *Se on yleinen* toisintamaan ajatusta ilmauksen tavallisuudesta vastaajan sosiaalisissa ympäristöissä.

Kyselyn kolmannen eli viimeisen osion tarkoituksena oli selvittää vastaajien kuukautisasenteita viisiportaisella Likertin asteikolla. Likertin asteikko valittiin asenteiden mittaamisen välineeksi sen vuoksi, että se mahdollistaa semanttisen differentiaalinen tarkastelun. Semanttisella differentiaalilla tarkoitetaan numeraalisen asteikon ja vastaparien hyödyntämistä väitteen tarkastelussa (Ylemmän AMK-tutkinnon metodifoorumi 2007.) Tässä kyselyssä vastaajalle annettiin väite, johon hänen kuului vastata asteikolla *1 (eri mieltä) – 2 (jokseenkin eri mieltä) – 3 (en tiedä) – 4 (jokseenkin samaa mieltä) – 5 (samaa mieltä)*. Väitteitä kohdassa oli kahdeksan kappaletta, joista kuusi oli käyttäjän henkilökohtaiseen ja kaksi yhteiskunnalliseen asenteeseen ja tunnelmaan viittaavia. (Kyselylomake Liite 1: Kysely.)

4 ANALYYSI

4.1 Aineisto ja analyysimetodit

Kyselyyn vastasi yhteensä 890 henkilöä. Vastauslomakkeista 103:ssa oli ilmoitettu iäksi alle 18-vuotias. Tämä karsi kyseiset lomakkeet pois sen vuoksi, että alaikäiset tarvitsevat kyselyyn osallistuakseen vanhempiensa luvan. Tätä ei avoimella kyselyllä voitu varmistaa. Näin ollen lopullisesti tutkimukseen sisällytettyjä vastauslomakkeita oli 787. Kokonaisotantaan on sisällytetty kaikki vastaajat. Sukupuolijakauma vastaajien välillä oli epätasapainoinen: naisia vastaajista oli 772, miehiä 13 ja muita 2. Sen vuoksi tutkimuksessa sukupuolta ei käytetä erittelemään vastaajia.

Sukupuolen lisäksi myös ikäjakauma oli epätasapainoinen. 18–21-vuotiaita oli 347, tämän ollen innokkain vastaajaryhmä. 22–25-vuotiaita oli 256, 26–34-vuotiaita 153, 35–45-vuotiaita 24, 46–55-vuotiaita 6, ja yli 65-vuotiaita vain 1. 56–65 -vuotiaita vastaajia ei ollut lainkaan. Voidaankin todeta, että kysely tavoitti etenkin nuoret ihmiset. Uskonnolliseksi itsensä vastaajista ilmoitti 128, ei-uskonnolliseksi 619, ja 40 vastaajaa kieltäytyi vastaamasta kyseiseen kohtaan. Parisuhteessa olevia vastaajia oli 565, ja 222 ei ollut parisuhteessa.

Koulutusta kysyttäessä ensimmäisen ja toisen asteen tutkinnot olivat suurimman osan viimeisimmät tutkinnot: 113 ilmoitti peruskoulun olleen korkein suoritettu koulutus, lukion ylioppilastutkinnon 265, lukiotodistuksen 2 ja ammatillisen koulutuksen 250. Kolmannen asteen tutkinnoista suosituin oli ammattikorkeakoulututkinto 68 vastaajalla, ja yliopiston kandidaatintutkinnoilla vastaajia oli 56. Tästä korkeampia tutkintoja oli vain muutamia: ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon oli suorittanut 1 ja yliopiston maisterintutkinnon 33. Koulutuksettomia tai yliopiston tohtorintutkinnon suorittaneita ei ollut lainkaan.

Aineistoa käsiteltiin tässä tutkimuksessa siten, että kaikkien 787 vastaajan raportit otettiin huomioon lopullisessa tuloksessa ilmausta koskeissa kohdissa. Toisen osion viimeinen kohta *Miksi käytät tätä ilmaisua?* on poikkeuksellinen. Tämän kysymyksen kohdalla huomiointiin ainoastaan ilmauksen käyttäjien antamat vastaukset. Tutkimusta rajattiin keskittymään nimenomaan ilmauksiin persoonallisena kielenkäyttönä, ja tämän vuoksi tutkimuksessa ei käsitellä vastauksia vaihtoehtoon *Olen kuullut tämän ilmaisun*.

Likertin asteikolla toteutetussa asennemittauksessa, eli kyselyn viimeisessä osiossa, vastaajat ryhmiteltiin kolmeen vertailukelpoiseen ryhmään. Vertailukelpoisella tarkoitetaan sitä, että ryhmät pyrittiin saamaan mahdollisimman samankokoisiksi, jotta tulokset olisivat

vertailtavissa. 18 – 21-vuotiaat (347 vastaajaa), 22–25-vuotiaat (256 vastaajaa) sekä yli 25-vuotiaat (184 vastaajaa) muodostivat iän puolesta vertailtavat ryhmät. Myös uskonnollisuuden kyllä-vastaajat (128 vastaajaa) ja ei-vastaajat (619 vastaajaa) voitiin luokitella yhdeksi ryhmäksi. Vaikka tässä tapauksessa ryhmien koot ovat epätasaiset, on molemmissa ryhmissä vastaajia sen verran, että vertailu onnistuu. Toki on huomioitava, että suurempi määrä vastaajia luo enemmän variaatiota mahdolliseen keskiarvoon. Koulutukseen liittyvät vertailukelpoiset ryhmät ovat peruskoulun suorittaneet (113 vastaajaa), lukion suorittaneet joko ylioppilastutkinnon tai todistuksen kautta (267 vastaajaa), ammatillisen koulutuksen suorittaneet (250 vastaajaa) sekä kolmannen asteen suorittaneet, joko kandidaatintutkinnon, ammattikorkeakoulutuksen, ylemmän ammattikorkeakoulutuksen tai maisterintutkinnon kautta (158 vastaajaa).

Tutkimuksen aineiston analysoinnissa käytetään laajasti kvantitatiivisen analyysin eri keinoja, kuten luokittelua, tyypittelyä, ryhmittelyä sekä ristiintaulukointia. Tämän lisäksi tulokset tullaan esittämään pääasiassa numeerisesti ja taulukoiden.

4.2 Kuukautisilmausten käyttö tyyppin mukaan

Taulukko 1: Kuukautisilmaukset käyttäjämäärän mukaan alenevassa järjestyksessä.

KUUKAUTISILMAUS, (n=KÄYTTÄJÄMÄÄRÄ)
1. <i>Kuukautiset</i> (775) 2. <i>Menkat / Menkkarit / Menkut</i> (771) 3. <i>Se aika kuusta</i> (563) 4. <i>Naisten vaiva / naisten tauti / naisten päivät</i> (359) 5. <i>Vuoto</i> (241) 6. <i>Se/Ne</i> (188) 7. <i>Niagarat</i> (151) 8. <i>Marjapäivät / Puolukat / Puolukkapäivät</i> (150) 9. <i>Hilloviikko</i> (133) 10. <i>Öljynvaihtoviikot</i> (132) 11. <i>Rättipäivät</i> (87) 12. <i>Menstruaatio / Menstrut</i> (70) 13. <i>Mensut / Mensat / Mensikset / Menskut</i> (53) 14. <i>Japanin liputuspäivä</i> (43) 15. <i>Pahat päivät</i> (37) 16. <i>Moonikset / Moonarit</i> (21) 17. <i>Hullun lehmän tauti</i> (17) 18. <i>Puna-armeija</i> (12) 19. <i>Hullarit / Hullut päivät</i> (10) 20. <i>Riesat</i> (9) 21. <i>Lappu luukulla</i> (6) 22. <i>Elinkautiset</i> (6) 23. <i>Maalarit / maalarit talossa</i> (5) 24. <i>Kuuhiset / Kuksut / Kuukkarit / Kuulliset</i> (5) 25. <i>Kommunistipäivä</i> (5) 26. <i>Alapään tiivisteen vuoto</i> (4) 27. <i>Täti Moonika</i> (4) 28. <i>Remontti</i> (4) 29. <i>Tomaattikarnevaalit</i> (3) 30. <i>Vaimolliset</i> (1) 31. <i>Läpät / Läppäkausi</i> (1)

Tässä osiossa tarkastellaan kuukautisilmausten käytön yhteyttä kuukautisilmaustyyppeihin. Yllä oleva taulukko esittää kuukautisilmauksia käytön mukaan alenevassa järjestyksessä. Tämä tarkoittaa sitä, että 787 vastaajasta n-määrä on ilmaissut käyttäneensä ilmausta jossakin elämänsä tilanteessa. Kymmenen eniten käytetyn ilmauksen joukosta löytyy sekä affektiivisempiä ilmauksia, kuten *naisten vaiva* sekä denotatiivisia kiertoilmauksia, kuten *puolukat*, joka kirjaimellisen merkityksensä lisäksi assosioituu kuukautisiin. Näiden lisäksi listalla on *menstruaatio*-ilmauksesta mukailtuja ilmauksia, kuten *menkat*, sekä kuukausi-sanasta mukailtu ilmaus *kuukautiset*. Kymmenestä eniten käytetystä ilmauksesta harvimmin esiintynyttä käytti 132 vastaajaa (16,8 %), kun taas suosituinta käytti jopa 775 vastaajaa (98,4 %). Vähiten käytettyjen ilmausten joukossa taas on ilmauksia, joiden käyttäjämäärät ovat kymmenen tai

alle. Nämäkin ilmaukset sisältävät *kuukausi*-sanan muunnelmia kuten *kuukkarit* sekä denotaatiivisia ilmauksia kuten *Täti Moonika*. Näin ollen sekä kymmenen eniten että kymmenen vähiten käytetyn ilmauksen joukossa oli tyypiltään samankaltaisia ilmauksia.

Kaikki kuukautisilmaukset jaettiin tyyppin mukaan kolmeen eri ryhmään. **Ryhmä A** sisälsi kuukautisilmaukset, jotka vastaajat kokivat Rawsonin (1981: 1) tyypittelyn mukaan positiivisiksi ilmauksiksi. Tämä tarkoittaa sitä, että nämä ilmaukset koettiin *korosteleviksi, liioitteleviksi tai suurenteleviksi* eufemismeiksi. **Ryhmä B:n** ilmaukset sisältävät vastaajien mielestä eufemismeja, jotka olivat Rawsonin näkemyksen mukaan negatiivisia eli määrittelyltään *vähätteleviä, häivyttelviä ja pienenteleviä*. Näiden ryhmien lisäksi **Ryhmä C** sisältää ilmaukset, jotka vastaajat kokivat neutraaleiksi ortofemismeiksi. Kysely sisälsi myös mahdollisuuden vastata *En osaa sanoa*, joten mikäli enemmistö vastaajista valitsi sen, luokiteltiin ilmaus toisiksi eniten vastauksia saaneeseen ryhmään ja merkittiin taulukkoon huutomerkillä. Suurimmaksi ryhmäksi nousi ortofemismi-ilmausryhmä C, johon vastaajat sijoittivat 18 ilmausta. Pienin ryhmä taas oli ryhmä B, johon sijoitettiin viisi ilmausta (ks. Taulukko 2).

Taulukko 2: Kuukautisilmausten tyypit.

RYHMÄ A Positiiviset eufemismit	RYHMÄ B Negatiiviset eufemismit	RYHMÄ C Ortofemismit
Elinkautiset Hullarit / Hullut päivät Hullun lehmän tauti Kommunistipäivä (!) Lappu luukulla (!) Niagarat Pahat päivät Puna-armeija Remontti (!) Riesat Tomaattikarnevaalit (!)	Alapään tiivistein vuoto Läppäkausi / Läpät (!) Se / Ne Täti Moonika (!) Vaimolliset (!)	Hilloviikko Japanin liputuspäivä (!) Kuukautiset Kuuhiiset/ Kuksut / Kuukkarit / Kuulliset Maalarit / maalarit talossa (!) Marjapäivät / Puolukkapäivät / Puolukat Menkat / Menkkarit / Menkut Mensut / Mensat / Mensikset / Menskut Menstruaatio / Menstrut Moonikset / Moonarit Naisten vaiva / naisten tauti / naisten päivät Rättipäivät Se aika kuusta Vuoto Öljynvaihtoviikot

Ryhmä A:n ilmaukset, eli ne jotka koettiin *korosteleviksi, liioitteleviksi tai suurenteleviksi* eufemismeiksi, olivat kaikki käytön mukaisen listan keski- tai loppuvaiheilla. Poikkeuksen tekee *niagarat*, joka oli seitsemänneksi käytetyin ilmaus. Ryhmä A:n toisiksi eniten käytetty ilmaus oli *pahat päivät*, jolle käyttäjiä löytyi 37. Tämä ei ole sängen suuri määrä kaikista vastaajista ja prosentteina se on 4,7 %. Näin ollen voisi sanoa, ettei ryhmä A:n ilmauksia kovinkaan paljoa käytetä.

Ryhmä B:n ilmaukset eli ne, jotka koettiin *vähätteleviksi, häivyttelleviksi ja pienenteleviksi* olivat myös A-ryhmän kaltaisesti käyttölistan loppupäässä, lähinnä vähiten käytettyjen joukossa. Poikkeuksen tekee *se-* ja *ne-*pronominit, jotka olivat kyselyn kuudenneksi suosituin ilmaus 188 käyttäjällä. Toisin kuin A-ryhmällä, ryhmä B:n ilmauksilla oli neljä tai vähemmän käyttäjiä. Ryhmän kahdella ilmauksella oli molemmilla vain yksi käyttäjä koko 787 vastaajasta, mikä prosentuaalisesti tekee 0,12 % kokonaisotannasta. Näin ollen ryhmä B:n ilmaukset voitaisiin lukea käytön mukaan lähes käyttämättömiin ilmauksiin.

Ryhmä C taas oli suurin ryhmä ja sisälsi jopa 18 ilmausta. Ryhmän ilmaukset sijoittuivat tasaisesti käytön mukaan sekä suosituimpiin ilmauksiin että melko suosittuihin ilmauksiin. Tästä listasta *maalarit/maalarit talossa* sekä *kuuhiset/kuksut/kuukkarit/kuulliset* olivat vähiten suosittuja, molemmat viidellä käyttäjällä. Listassa oli kuitenkin kymmenestä suosituimmasta ilmauksesta kahdeksan. Näin ollen ryhmä C:n ilmaukset olivat kaikista eniten käytettyjä ilmauksia.

4.3 Kuukautisilmausten käyttö synn mukaan

Ilmauksia käytetään monesta eri syystä, ja tässä kyselyssä vastaajille annettiin seuraavat vaihtoehdot: kuukautishäpeään viittaava *en halua puhua kuukautisista suoraan* -vaihtoehto, ilmausten humoristisuuteen viittaava *se on hauska / se on vitsi*, virallisuuteen viittaava *se on asiallinen*, ilmausten kuukautisrepresentaatioon tai henkilökohtaiseen affektiin viittaava *se on kuvaileva*, ilmausten neutraaliuteen viittaava *se on neutraali* ja viimeisenä käyttäjän sosiaalisiin ympäristöihin viittaava *se on yleinen*.

Taulukko 3: Kymmenen suosituinta ilmausta.

ILMAUS	KÄYTTÄJÄT = N	HÄPEÄ	HUUMORI	ASIALLINEN	REPRESENTAATIO	NEUTRAALI	YLEINEN
Kuukautiset	775	0,13%	0%	84,9%	37,7%	73%	80,5%
Menkat / Menkkarit / Menkut	771	6,5%	1,7%	56,3%	24,5%	80,8%	89,4%
Se aika kuusta	563	40%	8,17%	36,7%	38,3%	54,7%	62,52%
Naisten vaiva / naisten tauti / naisten päivät	359	28,4%	15,9%	32%	49,6%	39,8%	57,1%
Vuoto	241	5,8%	1,24%	48,1%	61,4%	61,8%	52,2%
Se / Ne	188	57,4%	5,31%	12,8%	12,8%	32,4%	44,1%
Niagarat	151	2,6%	81,4%	2,6	64,9%	5,3%	19,2%
Marjapäivät / Puolukkapäivät / Puolukat	150	13,3%	70,66%	7,33%	60,66%	21,33%	36%
Hilloviikko	133	6,0%	84,2%	3%	36,8%	12%	24%
Öljynvaihtoviikot	132	12,1%	87,1%	5,3%	46,2%	14,4%	40,1%

■ Eniten vastaajia ■ Toiseksi eniten vastaajia ■ Kolmanneksi eniten vastaajia

Kymmenessä suosituimmassa ilmauksessa jokaista edellä mainittua syytä oli havaittavissa jokaisen ilmauksen kohdalla. Kuten yllä olevasta Taulukko 3:sta näkee, poikkeuksen tekee *kuukautiset*-ilmaus. Kymmenen suosituimman ilmauksen kohdalla käyttöä oli eniten yleisyyden vuoksi: käyttäjän sosiaalisessa ympäristössä kyseinen ilmaus oli suosittu. Yleisyyden lisäksi syiksi nousivat ilmauksen neutraalius sekä ilmauksen kuukautisrepresentaatio eli kuvailevuus. Kymmenen yleisimmän ilmauksen kohdalla kuukautishäpeä ei ollut yleistä, poikkeuksena *se* ja *ne* -pronominipari. Kyseisen ilmauksen kohdalla *en halua puhua kuukautisista suoraan* -vastausvaihtoehto oli suosituin 57,4 %:lla vastaajista.

Kuten alla olevasta taulukosta (Taulukko 4) näkee, käytön syyt muissa kuin kymmenessä suosituimmassa ilmauksessa perustuivat etenkin ilmauksen humoristisuuteen tai vitsiaspektiin. Suurin osa vastaajista oli merkannut humoristisuuden käytön syyksi neljässätoista ilmauksessa kahdestakymmenestäyhdestä.

Taulukko 4: Muut ilmaukset.

ILMAUS	KÄYTTÄJÄT n	HÄPEÄ	HUUMORI	ASIALLINEN	REPRESENTAATIO	NEUTRAALI	YLEINEN
Elinkautiset	6	0%	83,3%	0%	66,6%	0%	0%
Hullarit / Hullut päivät	10	10%	50%	10%	40%	30%	40%
Hullun lehmän tauti	17	0%	64,7%	0%	29,4%	5,89%	11,8%
Kommunistipäivä (!)	5	0%	80%	0%	20%	0%	0%
Lappu luukulla (!)	6	16,6%	50%	16,6%	50%	16,6%	0%
Pahat päivät	37	16,2%	32,4%	8,1%	56,7%	2,7%	24,3%
Puna-armeija	12	0%	91,6%	0%	8,3%	0%	8,3%
Remontti (!)	4	0%	75%	0%	50%	0%	0%
Riesat	9	0%	44,4%	11,1%	77,8%	0%	33,3%
Tomaattikarnevaalit(!)	3	33,3%	66,6%	66,6%	33,3%	0%	0%
Alapään tiivisteen vuoto	4	0%	100%	0%	0%	0%	0%
Läppäkausi / Läpät	1	0%	100%	0%	100%	100%	0%
Täti Moonika (!)	4	0%	75%	0%	25%	25%	25%
Vaimolliset (!)	1	0%	100%	0%	0%	0%	0%
Japanin liputuspäivä (!)	43	11,6%	83,7%	9,3%	51,2%	4,6%	23,2%
Kuuhiset/Kuksut /Kuukkarit/ Kuulliset	5	0%	20%	20%	20%	80%	0%
Maalarit / maalarit talossa (!)	5	20%	80%	0%	40%	20%	20%
Mensut / Mensat / Mensikset / Menskut	53	7,5%	15,1%	39,6%	22,6%	77,3%	73,5%
Menstruaatio / Menstrut	70	0%	14,3%	82,8%	32,8%	41,4%	35,7%
Moonikset / Moonarit	21	9,5%	33,3%	28,6%	19,0%	61,9%	57,1%
Rättipäivät	87	9,2%	58,6%	4,6%	65,5%	17,2%	37,9%

■ Eniten vastaajia ■ Toiseksi eniten vastaajia ■ Kolmanneksi eniten vastaajia

Kyseisessä taulukossa kuudentoista ilmauksen kohdalla ilmausrepresentaatio eli kuvailevuus sai joko eniten tai toiseksi eniten vastaajia. Lähtökohtaisesti kaikissa ilmauksissa vähiten vastaajia oli häpeään liittyvän vaihtoehdon kohdalla: monen ilmauksen kohdalla kyseiseen kohtaan vastaajia ei ollut ketään. Poikkeuksen tekevät *tomaattikarnevaalit-*, *lappu luukulla-* sekä *maalarit / maalarit talossa -*ilmaukset, joiden kohdalla häpeän syy sai toiseksi eniten kannatusta.

Yli 10 käyttäjän ilmauksien kohdalla näkyy sosiaalisen ympäristön vaikutus ilmausten käyttöön: *se on yleinen* -vastausvaihtoehto on saanut joko toiseksi tai kolmanneksi eniten vastaajia jokaisen vastausvaihtoehdon kohdalla (ks. Taulukko 5). Tämän lisäksi ilmausten kuvailevuus- sekä neutraaliusvaihtoehdot ovat saaneet melko paljon vastaajia. Suosituin on kuitenkin jälleen huumoriaspekti käytön syynä, samalla tavalla kuin verratessa myös muihin vähemmän käytettyihin ilmauksiin.

Taulukko 5: Yli 10 käyttäjän ilmausten käytön syyt.

ILMAUS	KÄYTTÄJÄT N	HÄPEÄ	HUUMORI	ASIALLINEN	REPRESENTAATIO	NEUTRAALI	YLEINEN
Rättipäivät	87	9,2%	58,6%	4,6%	65,5%	17,2%	37,9%
Menstruaatio / Menstrut	70	0%	14,3%	82,8%	32,8%	41,4%	35,7%
Mensut / Mensat / Mensikset / Menskut	53	7,5%	15,1%	39,6%	22,6%	77,3%	73,5%
Japanin liputus- päivä (!)	43	11,6%	83,7%	9,3%	51,2%	4,6%	23,2%
Pahat päivät	37	16,2%	32,4%	8,1%	56,7%	2,7%	24,3%
Moonikset / Moonarit	21	9,5%	33,3%	28,6%	19,0%	61,9%	57,1%
Hullun lehmän tauti	17	0%	64,7%	0%	29,4%	5,89%	11,8%
Puna-armeija	12	0%	91,6%	0%	8,3%	0%	8,3%
Hullarit / Hullut päivät	10	10%	50%	10%	40%	30%	40%

■ Eniten vastaajia ■ Toiseksi eniten vastaajia ■ Kolmanneksi eniten vastaajia

Kaikkia ilmauksia vertaillessa voi kuitenkin havaita samankaltaisen kaavan ilmausten välillä: humoristiset ilmaukset ovat yleensä saaneet korkean prosenttiluvun sekä *representaatio-* että *yleinen* -kohdissa. Niitä kuitenkin harvoin pidetään neutraaleina tai asiallisina ilmauksina. Vastaavanlaisesti useammin häpeään takia käytetyt ilmaukset ovat useimmiten myös humoristisia ja kuvailevampia.

Keskiarvon mukaan voidaan kuitenkin todeta, että huumori on keskimääräisesti suurin syy, minkä takia ilmauksia käytetään: huumorin kohdalla käytön keskiarvo on kaikista ilmauksista 53,98 %. Toiseksi suosituin syy on ilmauksen kuvailevuus eli kuukautisrepresentaatio 40,03 %. Ilmauksen yleisyys ja neutraalius ovat molemmat lähestulkoon tasoissa reilulla 28

% . Ilmauksen asiallisuus on viidenneksi yleisin syy, ja häpeäaspektin *en halua puhua kuukautisista suoraan* keskiarvo oli pienin, 9,87 %.

Taulukko 6: Syiden keskiarvot.

	HÄPEÄ	HUUMORI	ASIALLINEN	REPRESENTAATIO	NEUTRAALI	YLEINEN
KESKIARVO	9,87%	53,98%	18,91%	40,03%	28,32%	28,87%

4.4 Kuukautisilmausten käytön syyn suhde tyyliin

Kuten aiemmin todettiin, Ryhmä A oli ryhmä, jonka ilmauksia ei kovinkaan paljoa käytetä. Tästä poikkeuksen teki *niagarat* yksittäisenä ilmauksena. Kuten alla olevasta Taulukko 7:stä näkyy, Ryhmä A:n tunnuspiirteiksi nousevat kuukautisrepresentaatio sekä humoristisuus: nämä kaksi ovat yleisimpiä syitä käyttäjille kyseisen sanan käyttöön. Muutamien ilmausten, kuten *Hullarit/hullut päivät*, *hullun lehmän tauti*, *pahat päivät*, *niagarat*, *puna-armeija* sekä *tomaattikarnevaalit* kohdalla myös ilmauksen yleisyys on vastausvaihtoehdoista kolmanneksi tai toiseksi isoin syy käyttää ilmausta. Näin ollen Ryhmä A toisintaa vahvasti käytön syiden keskiarvon paikkansapitävyyttä.

Taulukko 7: Ryhmä A.

	ILMAUS	KÄYTTÄJÄT N	HÄPEÄ	HUUMORI	ASIALLINEN	REPRESENTAATIO	NEUTRAALI	YLEINEN
R Y H M Ä A	Elinkautiset	6	0%	83,3%	0%	66,6%	0%	0%
	Hullarit / Hullut päivät	10	10%	50%	10%	40%	30%	40%
	Hullun lehmän tauti	17	0%	64,7%	0%	29,4%	5,89%	11,8%
	Kommunistipäivä (!)	5	0%	80%	0%	20%	0%	0%
	Lappu luukulla (!)	6	16,6%	50%	16,6%	50%	16,6%	0%
	Niagarat	151	2,6%	81,4%	2,6	64,9%	5,3%	19,2%
	Pahat päivät	37	16,2%	32,4%	8,1%	56,7%	2,7%	24,3%
	Puna-armeija	12	0%	91,6%	0%	8,3%	0%	8,3%
	Remontti (!)	4	0%	75%	0%	50%	0%	0%
	Riesat	9	0%	44,4%	11,1%	77,8%	0%	33,3%
Tomaattikarnevaalit (!)	3	33,3%	66,6%	66,6%	33,3%	0%	0%	
■ Eniten vastaajia ■ Toiseksi eniten vastaajia ■ Kolmanneksi eniten vastaajia								

Ryhmä B:n ilmaukset taas voitiin luokitella lähes käyttämättömiin ilmauksiin, pois luki-*en se ja ne* -pronomini-*pari*, joka oli kymmenen käytetyimmän ilmauksen ryhmässä. Ryhmä B:n ilmauksia on haastavaa arvioida, sillä käyttäjämäärän ollessa niin pieni kyseessä on vain muutamien yksittäisten ihmisten kokemukset kyseisistä ilmauksista. Tällöin Ryhmä B ei ole varsin hyvin yleistettävissä.

Taulukko 8: Ryhmä B.

	ILMAUS	KÄYTTÄJÄT N	HÄ- PEÄ	HUUMORI	ASIALLINEN	REPRESENTAATIO	NEUTRAALI	YLEINEN
R Y H M Ä B	Alapään tiivisteen vuoto	4	0%	100%	0%	0%	0%	0%
	Läppäkausi / Läpät	1	0%	100%	0%	100%	100%	0%
	Se / Ne	188	57,4%	5,31%	12,8%	12,8%	32,4%	44,1%
	Täti Moonika (!)	4	0%	75%	0%	25%	25%	25%
	Vaimolliset (!)	1	0%	100%	0%	0%	0%	0%
■ Eniten vastaajia ■ Toiseksi eniten vastaajia ■ Kolmanneksi eniten vastaajia								

Ryhmä B:stä huomaa humoristisuuden vaikutuksen ilmausten käyttöön, samaten neutraaliuden ja ilmauksen käytön yleisyyden omassa piirissä. Ryhmä B:n vastaukset kuitenkin myös poikkeavat jonkin verran käytön syyn keskiarvosta (Taulukko 6) neutraaliuden ollessa suosituimpi vaihtoehto kuin ilmausten kuvailevuus. Tämä todennäköisesti siksi, etteivät ilmaukset ole tässä ryhmässä niin denotatiivisia kuin ryhmä A:ssa.

Taulukko 9: Ryhmä C.

	ILMAUS	KÄYTTÄJÄT N	HÄPEÄ	HUUMORI	ASIALLINEN	REPRESENTAATIO	NEUTRAALI	YLEINEN
R Y H M Ä C	Hilloviikko	133	6,0%	84,2%	3%	36,8%	12%	24%
	Japanin liputuspäivä (!)	43	11,6%	83,7%	9,3%	51,2%	4,6%	23,2%
	Kuukautiset	775	0,13%	0%	84,9%	37,7%	73%	80,5%
	Kuuhiset/ Kuksut / Kuukkarit/ Kuulliset	5	0%	20%	20%	20%	80%	0%
	Maalarit / maalarit talossa (!)	5	20%	80%	0%	40%	20%	20%
	Marjapäivät/ Puolukka- päivät/ Puolukat	150	13,3%	70,66%	7,33%	60,66%	21,33%	36%
	Menkat / Menkkarit / Menkut	771	6,5%	1,7%	56,3%	24,5%	80,8%	89,4%
	Mensut / Mensat / Mensikset / Menskut	53	7,5%	15,1%	39,6%	22,6%	77,3%	73,5%
	Menstruaatio / Menstrut	70	0%	14,3%	82,8%	32,8%	41,4%	35,7%
	Moonikset / Moonarit	21	9,5%	33,3%	28,6%	19,0%	61,9%	57,1%
	Naisten vaiva / naisten tauti / naisten päivät	359	28,4%	15,9%	32%	49,6%	39,8%	57,1%
	Rättipäivät	87	9,2%	58,6%	4,6%	65,5%	17,2%	37,9%
	Se aika kuusta	563	40%	8,17%	36,7%	38,3%	54,7%	62,52%
	Vuoto	241	5,8%	1,24%	48,1%	61,4%	61,8%	52,2%
	Öljynvaihtoviikot	132	12,1%	87,1%	5,3%	46,2%	14,4%	40,1%
■ Eniten vastaajia ■ Toiseksi eniten vastaajia ■ Kolmanneksi eniten vastaajia								

Ryhmä C oli kyselyn suurin ryhmä, jonka ilmaukset olivat vastanneiden mielestä ortofemismejä eli neutraaleja ilmauksia. Ryhmä sisälsi kahdeksan ilmausta kymmenen suosituimman ilmauksen ryhmästä. Tämä ryhmä poikkeaa kahdesta edellä mainitusta siten, ettei ilmausten humoristisuus ollut niin yleistä. Lähes jokaisen ilmauksen kohdalla oli tietty prosenttimäärä vastaajista vastannut humoristisuuden käytön syyksi, mutta vain harvan ilmauk-

sen kohdalla se oli suurin syy. Eniten, toiseksi eniten tai kolmanneksi eniten vastaajia sai yleisyys-vaihtoehto käytön syynä. Ryhmä C:n ilmaukset olivat käyttäjien sosiaalisissa piireissä yleisiä ilmauksia. Yleisyyden lisäksi myös ilmausten neutraalius sai paljon kannattajia. Ryhmä C:n ilmaukset voidaankin tyypitellä neutraaleimmiksi ilmauksiksi kaikista ryhmistä, mikä korreloi ortofemismi-tyypin kanssa.

4.5 Kuukautisasenteet iän mukaan

Tutkimukseni kyselyn viimeinen kohta keskittyy kuukautisasenteisiin. Kuukautisista puhuminen oli toistuva teema asenneväitteissä, sillä verbaalinen replikointi liittyy oleellisesti kielen käyttöön. Kolmessa seuraavassa osiossa lähdän tarkastelemaan keskiarvojen erotusten kautta, kuinka paljon eri mieltä ja kuinka paljon samaa mieltä vastaajat olivat eri väitteiden kohdalla. Ensimmäisessä osiossa tarkastelemme kuukautisasenteita iän mukaan, ja vastaajat ovat jaettu kolmeen vertailukelpoiseen ryhmään: 18–21-vuotiaat (347 vastaajaa), 22–25-vuotiaat (256 vastaajaa) sekä yli 25-vuotiaat (184 vastaajaa). Asenteita tarkastellaan lähinnä keskiarvojen kautta. Mitä lähempänä keskiarvo on arvoa 5, sitä enemmän on ollut väitteen kanssa samaa mieltä olevia vastaajia. Toisinpäin ilmaistuna: mitä lähempänä keskiarvo on arvosanaa 1, sitä vähemmän ovat vastaajat olleet väitteen kanssa samaa mieltä.

Havaitsin aineistostani, että arvosana 3 *en tiedä* ei ollut yleinen vastausvaihtoehto. Tällöin voimme olettaa, että mikäli keskiarvo on lähellä arvosanaa 3, ovat vastaajien mielipiteet jakautuneet sekä arvosanan 1 *eri mieltä* että arvosanan 5 *samaa mieltä* suuntaan.

Taulukko 10: Kuukautisasenneväitteet iän mukaan.

VÄITE	18–21-vuotiaat	22–25-vuotiaat	yli 25-vuotiaat	Erotus ääripäiden välillä: laskeva järjestys
Puhun mielelläni kuukautisista	Keskiarvo: 3,05	Keskiarvo 2,29	Keskiarvo 2,8	0,76
Kuukautisista puhuminen on tabu	Keskiarvo: 3,54	Keskiarvo: 3,28	Keskiarvo 3,02	0,52
Kuukautisista pitäisi voida puhua enemmän ja vapaammin	Keskiarvo 4,68	Keskiarvo 4,48	Keskiarvo 4,35	0,33
En halua kuunnella, kun muut puhuvat kuukautisista	Keskiarvo: 1,93	Keskiarvo 2,14	Keskiarvo 2,2	0,27
Kuukautisista puhuminen herättää minussa häpeän tunteita	Keskiarvo 1,86	Keskiarvo 1,97	Keskiarvo: 1,75	0,22
Kuukautisista puhuminen on huvittavaa	Keskiarvo: 2,17	Keskiarvo: 2,18	Keskiarvo 1,98	0,2
Kuukautisista puhuminen on minulle helppoa	Keskiarvo: 4,22	Keskiarvo 4,17	Keskiarvo: 4,31	0,14
Kuukautiset on normaali asia	Keskiarvo: 4,95	Keskiarvo 4,91	Keskiarvo 4,94	0,04

■ Korkein arvo ■ Matalin arvo

Kuten yllä olevasta taulukosta (Taulukko 10) näkee, ryhmien keskiarvolliset eroavaisuudet vaihtelivat 0,04–0,76 arvosanaa. Eniten yhtä mieltä vertailtavat ryhmät olivat kuukautisten normaaliudesta sekä kuukautisista puhumisen helppoudesta. Molemmissa tapauksissa keskiarvot lähentelivät eniten vastausvaihtoehtoa *5 samaa mieltä*. Puhumisen huvittavuuden, häpeän tunteiden kokemisen sekä kuukautisiin liittyvän puheen kuunteleminen olivat kaikki kolme myös asioita, joissa suuria eroavaisuuksia vastaajaryhmien välillä ei ollut. Näissä kolmessa kohdassa vastausten keskiarvo lähenteli ryhmittäin lähellä arvosanaa *2 jokseenkin eri mieltä*.

Selkeimpiä eroavaisuuksia kuukautisasenneväittämissä oli *kuukautisista pitäisi voida puhua enemmän ja vapaammin-*, *kuukautisista puhuminen on tabu-* ja *puhun mielelläni kuukautisista* -kohdissa. Viimeisimmäksi mainitussa ryhmien välillä oli lähes arvosanan kokoinen eroavaisuus, 0,76 arvosanaa. Kyseisen väitteen kohdalla 18–21-vuotiaat kokivat kuukautisista puhumisen lähelle arvoa 3,05. Havaitsin aineistostani, että kyseisessä ryhmässä oli vastauksia arvon 3 molemmin puolin: eniten vastauksia *4 jokseenkin samaa mieltä* sekä *2 jokseenkin eri mieltä* -arvoissa. Keskiarvollisesti suurin eroavaisuus oli 22–25-vuotiaiden ryhmän kanssa. Kyseinen ryhmä oli saanut keskiarvokseen 2,29. Aineistostani havaitsin, että suurin osa ryhmän vastauksista sai arvon *1 eri mieltä* tai *2 jokseenkin eri mieltä*, mutta myös arvo *4 jokseenkin samaa mieltä* oli suosittu vaihtoehto.

Kuukautisista puhuminen on tabu-väitteen kohdalla eroavaisuus vastausten keskiarvoissa oli suurimmillaan 0,52 eli yli puolikkaan arvosanan verran. Tämä eroavaisuus oli 18–21-vuotiaiden ja yli 25-vuotiaiden ryhmien välillä. Ensiksi mainitulla ryhmällä keskiarvo oli 3,54 eli heidän vastauksissaan oli enemmän samanmielisyyteen kallistuvia vastauksia. Yli 25-vuotiaiden ryhmällä taas arvosana oli 3,02. Aineistostani oli havaittavissa paljon vastauksia arvoihin *1 eri mieltä*, *2 jokseenkin eri mieltä* sekä *4 jokseenkin samaa mieltä*.

Väittämän *kuukautisista pitäisi voida puhua enemmän ja vapaammin* mukaan vapaaman kuukautiskeskustelun puolesta olivat 18–21-vuotiaiden ryhmä keskiarvolla 4,68. Eroavaisuus pienimmän keskiarvon saaneen, yli 25-vuotiaiden ryhmän kanssa oli 0,33 arvosanaa. Molempien ryhmien kohdalla arvosanat lähentelivät arvoa *5 samaa mieltä*, mutta yli 25 – vuotiaiden ryhmällä keskiarvo kallistui hivenen enemmän *jokseenkin samaa mieltä*-arvoon päin.

4.6 Kuukautisasenteet koulutuksen mukaan

Tässä osiossa tarkastellaan kuukautisasenneväittämien keskiarvoja koulutuksen mukaan. Vastajat on jaettu neljään vertailukelpoiseen ryhmään korkeimman loppuun viedyn koulutuksen mukaan: peruskoulutus (113 vastaajaa), lukiokoulutus (267 vastaajaa), ammatillinen koulutus (250 vastaajaa) ja kolmannen asteen koulutus eri muodoissaan (158 vastaajaa). Alla olevasta taulukosta (Taulukko 11) näkee, että lähtökohtaisesti ryhmät olivat erittäin samaa mieltä toistensa kanssa, ja keskiarvoissa eroa oli 0,23–0,32 arvosanaa. Erot eivät ole niin suuria kuin edellisessä osiossa iän mukaan vertaillen.

Taulukko 11: Kuukautisasenteet koulutuksen mukaan.

VÄITE	Peruskoulu	Lukio	Ammatillinen koulutus	Kolmas aste	Erotus laskeva järjestys
Kuukautisista puhuminen on tabu	Keskiarvo 3,28	Keskiarvo 3,51	Keskiarvo 3,19	Keskiarvo 3,31	0,32
En halua kuunnella, kun muut puhuvat kuukautisista	Keskiarvo 1,94	Keskiarvo 1,99	Keskiarvo 2,2	Keskiarvo 2,04	0,26
Kuukautisista puhuminen herättää minussa häpeän tunteita	Keskiarvo: 1,69	Keskiarvo 1,85	Keskiarvo 1,95	Keskiarvo 1,9	0,26
Kuukautisista pitäisi voida puhua enemmän ja vapaammin	Keskiarvo 4,67	Keskiarvo 4,59	Keskiarvo 4,42	Keskiarvo 4,54	0,25
Puhun mielelläni kuukautisista	Keskiarvo 3,05	Keskiarvo 3,04	Keskiarvo 2,8	Keskiarvo 3,02	0,25
Kuukautisista puhuminen on minulle helppoa	Keskiarvo: 4,41	Keskiarvo 4,18	Keskiarvo 4,21	Keskiarvo 4,19	0,23
Kuukautisista puhuminen on huvittavaa	Keskiarvo 2,14	Keskiarvo 2,12	Keskiarvo 2,16	Keskiarvo 2,08	0,08
Kuukautiset on normaali asia	Keskiarvo 4,96	Keskiarvo 4,93	Keskiarvo 4,9	Keskiarvo 4,97	0,07

■ Korkein arvo ■ Matalin arvo

Kaikista pienimmät keskiarvolliset erot olivat *kuukautiset on normaali asia*- ja *kuukautisista puhuminen on huvittavaa*-kohdissa. Jokainen ryhmä oli suhteellisen samaa mieltä siitä, että kuukautiset ovat normaali asia ja vastasivat lähelle arvoa 5 *samaa mieltä*. Kuukautisia ei koettu myöskään huvittavaksi asiaksi puhua, ja ryhmien vastaukset lähentelivät minimaalisin eroin arvoa 2 *jokseenkin eri mieltä*.

Suurimmat erot keskiarvoissa olivat 0,32 arvolla *kuukautisista puhuminen on tabu*-kohdassa sekä 0,26 arvolla *en halua kuunnella kun muut puhuvat kuukautisista*- sekä *kuukautisista puhuminen herättää minussa häpeän tunteita*-kohdissa. Ensimmäiseksi mainittu oli

lukioryhmän sekä ammatillisen ryhmän välillä, ja kaksi jälkimmäistä ammatillisen koulutuksen ryhmän ja peruskouluryhmän välillä.

Kuten taulukostakin näkee, puolessa kaikista väitteistä vastauksissa näkyvä suurin ero oli ammatillisen koulutuksen ryhmän ja peruskouluryhmän välillä. Peruskouluryhmä oli ammatilliseen ryhmään verraten enemmän eri mieltä häpeän tunteiden heräämisestä kuukautisista puhuttaessa, ja heidän keskiarvonsa oli kyseisen väitteen kohdalla 1,69. Ammatillisen koulutuksen ryhmän keskiarvo häpeäväitteen kohdalla oli 1,95. Havaitsin aineistostani, että ammatillisen koulutuksen ryhmässä lähes joka viides oli vastannut 4 *jokseenkin samaa mieltä*, mikä on vaikuttanut keskiarvoon. Peruskouluryhmä oli enemmän eri mieltä kuukautiskeskustelun kuulemisen epämiellyttävyydestä, keskiarvolla 1,94. Tässä kohdassa ammatillisen koulutuksen ryhmän keskiarvo oli lähellä arvosanaa 2.

Vastaavasti peruskouluryhmällä sekä ammatillisen koulutuksen ryhmällä keskiarvojen ääripäät olivat kohdissa *kuukautisista pitäisi voida puhua enemmän ja vapaammin* sekä *puhun mielelläni kuukautisista*. Ensimmäiseksi mainitussa ammatillisen koulutuksen ryhmän keskiarvo on 4,42 ja peruskouluryhmän keskiarvo on 4,67. Havaitsin aineistostani eron johtuvan siitä, että peruskouluryhmän enemmistö oli vastannut 5 *samaa mieltä* ja ammatillisen koulutuksen ryhmässä taas oli enemmän arvosanan 4 *jokseenkin samaa mieltä* vastanneita. *Puhun mielelläni kuukautisista* -väitteen kohdalla peruskouluryhmän keskiarvo oli 3,05 ja ammatillisen koulutuksen ryhmällä 2,8. Aineistostani havaitsin myös, että molemmissa ryhmissä hajontaa oli ääripäästä toiseen, mutta ammatillisen koulutuksen ryhmässä erimielisyyttä osoittavat arvot 1 ja 2 olivat saaneet enemmän vastaajia verrattuna peruskouluryhmän samoihin arvoihin.

4.7 Kuukautisasenteet uskonnollisuuden mukaan

Tässä osiossa tarkastellaan kuukautisasenneväittämiä uskonnollisuuden mukaan. Vastaajat on jaettu kahteen ryhmään: uskonnollisiin (128 vastaajaa) ja ei uskonnollisiin (619 vastaajaa). Kuten oheisesta taulukosta (Taulukko 12) huomaa, kuukautisasenteet eivät keskiarvojen kautta katsottuna näytä kovin erilaisilta verrattaessa ryhmiä keskenään. Suurin eroavaisuus ryhmien välillä oli väitteen *puhun mielelläni kuukautisista* kohdalla, jolloin ero oli 0,23 arvoa. Tässä tilanteessa uskonnollisten ihmisten keskiarvo lähenteli arvosanaa 3 *en tiedä* keskiarvolla 3,15.

Taulukko 12: Kuukautisasenteet uskonnollisuuden mukaan.

VÄITE	Uskonnollinen	Ei-uskonnollinen	Erotus laskeva järjestys
Puhun mielelläni kuukautisista	Keskiarvo: 3,15	Keskiarvo: 2,92	0,23
En halua kuunnella, kun muut puhuvat kuukautisista	Keskiarvo: 1,91	Keskiarvo: 2,09	0,18
Kuukautisista puhuminen on huvittavaa	Keskiarvo: 1,98	Keskiarvo: 2,14	0,16
Kuukautisista pitäisi voida puhua enemmän ja vapaammin	Keskiarvo: 4,62	Keskiarvo: 4,53	0,09
Kuukautisista puhuminen on tabu	Keskiarvo: 3,38	Keskiarvo: 3,31	0,07
Kuukautisista puhuminen herättää minussa häpeän tunteita	Keskiarvo: 1,87	Keskiarvo: 1,85	0,01
Kuukautiset ovat normaali asia	Keskiarvo: 4,95	Keskiarvo: 4,94	0,01
Kuukautisista puhuminen on minulle helppoa	Keskiarvo: 4,24	Keskiarvo: 4,24	0

■ Korkein arvo ■ Matalin arvo

Aineistostani havaitsin hyvin paljon erimielisyyttä vastaajien välillä: eniten vastaajia oli sekä arvoissa 2 *jokseenkin eri mieltä* ja 4 *jokseenkin samaa mieltä* kohdilla, mutta myös ääripääarvot 1 ja 5 olivat saaneet kannatusta. Kannatusta olivat kuitenkin saaneet enemmän samanmielisyyсарvot 4 ja 5. Saman väitteen kohdalla alemman keskiarvon oli saanut ei-uskonnollisten ryhmä keskiarvolla 2,92, joka oli lähellä arvoa 3 *en tiedä*. Se on kallistunut erimielisten arvojen puolelle, mikä johtuu siitä, että ryhmässä oli enemmän vastaajia, jotka olivat vastanneet arvon 1 *eri mieltä*. Enemmistö vastaajista oli valinnut arvon 4 *jokseenkin samaa mieltä*. Voinkin todeta, että molempien ryhmien kohdalla arvojen hajontaa oli suuntaan ja toiseen, mikä vaikuttaa siihen, että keskiarvo on lähellä arvoa 3.

Toiseksi suurin eroavaisuus ryhmien välillä, 0,18-arvoa oli väitteen *en halua kuunnella, kun muut puhuvat kuukautisista* kohdalla. Molempien ryhmien keskiarvot olivat alempien arvojen puolella, eli he olivat erimielisiä väitteen kanssa. Enemmän eri mieltä keskiarvolla 1,91 oli uskonnollisten ryhmä. Vähemmän eri mieltä väitteen kanssa oli ei-uskonnollisten ryhmä keskiarvolla 2,09. Aineistostani pystyin havaitsemaan, että molempien ryhmien kohdalla eniten kannatusta olivat saaneet väitteen kanssa erimieliset arvot 1 ja 2. Ei-uskonnollisten ryhmän sisällä oli kuitenkin suhteellisesti enemmän vastaajia väitteen 4 *jokseenkin samaa mieltä* kohdalla, jolloin keskiarvo muuttuu korkeammaksi. Eroa ei kuitenkaan ryhmien välillä ole paljoakaan ja molempien ryhmien keskiarvot pyörityisivät arvoksi 2 *jokseenkin eri mieltä*.

Alimpana Taulukko 12 on kohta, jossa sekä uskonnollisten ryhmä että ei-uskonnollisten ryhmä olivat täysin samaa mieltä väitteestä *kuukautisista puhuminen on minulle helppoa*. Kyseisen väitteen kohdalla molempien ryhmien keskiarvo on 4,24, mikä pyörityettynä on arvo 4

jokseenkin samaa mieltä. Ryhmien arvosanojen sisällä oli havaittavissa pieniä eroavaisuuksia: enemmistö ei-uskonnollisten ryhmässä oli niitä, jotka olivat vastanneet arvon 5 *samaa mieltä*, mutta kyseisessä ryhmässä oli myös arvon 1 *eri mieltä* vastanneita. Uskonnollisten ryhmässä arvot jakautuivat tasakokoisesti 4- ja 5 -arvoihin ja muutamiin arvon 2 vastanneisiin.

5 PÄÄTÄNTÖ

Kuukautisilmauksia on monenlaisia, ja kaikki niistä eivät päätyneet tähän tutkimukseen; kuitenkin kyselyssä niitä oli monipuolinen kattaus. Kyselyn ilmauksista voisi todeta, että käyttäjämäärää katsottaessa vain 27 ilmauksella 51:stä oli edes 20 käyttäjää. Tämä tarkoittaa sitä, että noin puolella kyselyyn valikoiduista ilmauksista käyttäjiä oli alle 20, mikä tämän kyselyn mittakaavassa tarkoittaa alle 2,5 %. Voisikin todeta, etteivät kyseessä olevat ilmaukset ole suomen kieleen vakiintuneita ilmauksia – kenties ne ovat enemmän urbaanilegendoja tai keran kuultuja ja harvemmin oikeassa vuorovaikutustilanteessa käytettyjä.

Kuukautisilmaukset jaettiin kyselyn vastausten perusteella ryhmiin A, B ja C Rawsonin (1981: 1) näkemyksen mukaan. Ryhmä A:n ilmaukset koettiin *korosteleviksi*, *liioitteleviksi* tai *suurenteleviksi* eufemismeiksi. Ryhmä B taas määriteltiin *vähätteleviksi*, *häivyttelleviksi* ja *pienenteleviksi*. Ryhmä C taas sisältää ilmauksia, jotka vastaajat kokivat neutraaleiksi ilmauksiksi eli ortofemismeiksi.

Ryhmä A:n ilmauksia ei käytetä kovinkaan paljoa, ja suurin osa ryhmän ilmauksista oli käyttöprosenttiltaan n. 4,5 %. Ilmausten käytön vähyys voisi johtua siitä, että Ryhmä A:n kuukautisilmaukset ovat kaikki affektiivisesti latautuneita ilmauksia: esimerkiksi *elinkautiset* viittaa ikuisuuteen ja assosioituu todennäköisesti vankilaympäristöön ja kahleisiin. *Riesat* taas viittaavat vastaavanlaisesti asiaan, josta haluaisi päästä eroon tai joka jollain tavalla luo ärsyyntymisen tunnetta. Ryhmä A:han kuuluivat myös ilmaukset, jotka sisälsivät jollain tavalla *hullu*-sanat: tämä voisi viitata liioitteluun PMS-oireista ja näin ollen liiallisesti korostaa oireiden tuomaa hankaluutta, ärtyisyyttä ja ailahtelevuutta. Denotiiviset ilmaukset *niagarat* ja *tomaattikarnevaalit* taas saatettiin kokea suurentelevan kuukautisveren määrää ja tällöin luovan virheellisen kuvan.

Ryhmä A:n ilmausten kohdalla käytön syyksi oli vastattu eniten ilmausten humoristisuus ja vitsiaspekti, ja toiseksi eniten oli vastattu ilmausten olevan kuukautisrepresentaatioltaan kuvailevia. Teoriassani mainittiin huumorin ja liioittelun tuoma rikkaus kieleen, mikä näkyy kiertoilmausten käytössä (Varis 1988: 20–22). Kuitenkin, vaikka Ryhmä A:n ilmaukset ovat humoristisia, liioittelevia ja kuvailevia, saatetaan ne silti ajatella negatiivisesti latautuneina ilmauksina niiden assosiatiivisuuden vuoksi. Tämän vuoksi niiden käyttö on vähäistä.

Ryhmä B:n ilmauksia oli vähiten, vain viisi kappaletta. Ilmauksista yksi, *se* ja *ne*-pronominit, oli kymmenen käytetyimmän ilmauksen joukossa. Neljällä muulla ilmauksella käyttäjiä oli prosentuaalisesti 0,5 % kaikista vastaajista ja näin ollen lähes olemattoman vähän käyttäjiä. Ryhmä B:n ilmausten käytön syyksi oli eniten mainittu humoristisuus. Tässä on toki

huomioitava, että ryhmä B:n kohdalla monen ilmauksen käytön syy on vain yhden vastaajan kokemus: näin ollen ryhmän ilmauksia ei voida yleistää.

Ilmaukset olivat denotatiivisia, kuten *Täti Moonika* ja *alapään tiivisteen vuoto*, tai viittasivat naiseuteen, kuten *vaimolliset*, sekä kuukautissuojiiin kuten *läppäkausi/läpät*. Havaittavissa on, etteivät ilmaukset ole ryhmä A:n kaltaisesti negatiivissävytteisiä. Ryhmä B:n mainitut *vähättelevyys*-, *häivyttelyvyys*- ja *pienentelevyys* -tunnuspiirteet näkyvät parhaiten *se* ja *ne* -pronominien kohdalla. Teorian mukaan tabuaiheet ovat niitä, joista puhumista tulee välttää (Allan & Burridge 2006: 1–4). *Se* ja *ne* -pronominissa ei ole selkeää assosiativista referenssiä kuukautisiin ja näin ollen kyseisen ilmauksen käyttö häivyttää kuukautisista suoraan puhumista. Kyseinen ilmaus olikin koko tutkimuksen ainoa, jonka suosituimmaksi käytön syyksi mainittiin *en halua puhua kuukautisista suoraan*. Yleistänkin, että ne jotka eivät halua puhua kuukautisista suoraan käyttävät kyseistä pronominiä. Muut Ryhmä B:n ilmaukset eivät ole kovinkaan käytettyjä, sillä niissä ei kenties ole samanlaista affektiivisuutta ja liioitteluaspektia kuten Ryhmä A:n ilmauksissa. Sen vuoksi ne eivät välttämättä tuo tarpeeksi elävyyttä kieleen ja jäävät käyttämättömiksi ilmauksiksi.

Ryhmä C eli ortofemismiryhmä sisälsi neutraaleiksi määritettyjä ilmauksia. Määrällisesti ryhmään päätyi suurin osa ilmauksista ja ryhmä sisälsi myös kymmenestä suosituimmasta ilmauksesta kahdeksan. Näiden kahdeksan lisäksi ryhmässä oli ilmauksia, joiden käyttöprosentti vaihteli aina 0,63 %–11 %. Näin ollen voisikin todeta, että ryhmässä olevat ilmaukset olivat sekä käytetyimpien että vähemmän käytettyjen joukossa. Ortofemismiryhmän ilmaukset olivat kuitenkin pääasiassa suosituimpia.

Ryhmässä humoristisuus ei noussut niin ylivoimaiseksi vaihtoehdoksi käytön syynä kuin muissa ryhmissä, vaikkakin se oli myös ryhmän yksi tunnuspiirre. Eniten käytön syyksi oli vastattu ilmauksen kuvailevuus, yleisyys ja neutraalius sekä muutaman vaihtoehdon kohdalla myös asiallisuus. Kaikki vaihtoehdot, kuvailevuus pois lukien, olivat niitä vaihtoehtoja, joita ei muissa ryhmissä ollut niin usein valittu käytön syyksi. Näin ollen voisi todeta, että ryhmä C sisälsi eniten asiallisia ja neutraaleja ilmauksia. Teoriaosiossani Airila (1940: 158) mainitsi arkailun, kohteliaisuuden ja sievistelynhalun suurimmiksi syiksi käyttää kiertoilmauksia. Ryhmä C:n kohdalla tämä voisi pitää paikkansa. Toisaalta ryhmässä ilmausten kuvailevuus oli saanut myös kannatusta, mikä voisi viitata Variksen (1988: 20–22) ajatukseen kielen rikastamisesta: assosiativisia ilmauksia käytetään sen vuoksi, jotta ne sekä elävöittäisivät kieltä että vitsailisivat vaikeahkolla asialla. Voisikin ajatella, että huumorilla voidaan ikään kuin piilottaa vaikeita affekteja ja tunteita taka-alalle, ja kuvailevuudella taas vältetään

asian sanomista suoraan. Toisaalta huumori voi tuoda elävyyttä kieleen ja kenties räväköittää vaikeaa asiaa.

Kaikkien ilmausten kohdalla ryhmistä riippumatta korostui tutkimuksessani etenkin ilmausten huumoriaspekti. Kuitenkin ilmausten yleisyys, neutraalius sekä kuvailevuus olivat kaikki suosittuja syitä käyttää ilmauksia. Ilmausten asiallisuus korostui ainoastaan muutaman ilmaisun kohdalla, mikä voisi tarkoittaa ilmaisun käytön yhteyttä virallisemmissä tilanteissa, jotka eivät ole niin arkipäiväisiä. *En halua puhua kuukautisista suoraan* -vastausvaihtoehto ei lopulta ollut kovin suosittu, mikä voisi merkata sitä, että kuukautisista puhuminen on vapautunut eikä häpeäaspekti liity enää niin vahvasti kuukautisista puhumiseen. Kiertoilmauksia saatetaan käyttää lähinnä elävöittämään puhetta.

Ilmauksien lisäksi tutkimuksessani tarkastelin kuukautisasenteita. Yleisesti ottaen kyselyn vastaukset viittaavat siihen, että kuukautisista puhumisessa on jonkinlainen tabu olemassa edelleen, vaikkakaan se ei välttämättä ulotu henkilön omaan kielenkäyttöön. Huomioitavaa tulevissa kappaleissa on se, että yleistän ryhmien mielipiteet keskiarvon mukaan. Tämä tarkoittaa sitä, että ryhmän sisällä on todennäköisesti vastattu suuntaan että toiseen asenneväärittämien kohdalla, eikä selkeää yksilöintiä voi tehdä.

län puolesta tarkastellessa teoriaosioni lähtökohtana oli se, että mitä vanhempi henkilö, sitä positiivisempi kuukautisia kohtaan asenne on (Roberts 2004: 20). Tutkimuksessani tätä puoltaa se, että yli 25-vuotiaiden ryhmässä herää vähiten häpeän tunteita kuukautisista puhuttaessa. Kyseisessä ryhmässä myös koettiin, että kuukautisista puhuminen on heille helppoa. Robertsin väitteen kanssa ristiriidassa on kuitenkin se, että yli 25-vuotiaiden ryhmässä oli enemmän vastaajia, jotka eivät mieluusti kuuntelisi kuukautisaiheesta puhumista. Ryhmän vastauksissa oli myös ristiriitaa, sillä he olivat muihin ryhmiin nähden epävarmempia kuukautistabun olemassaolosta, mutta silti halusivat, että kuukautisista pitäisi voida pystyä puhumaan enemmän ja vapaammin.

22–25-vuotiaat olivat hyvin neutraaleita vastaajia. Kyseisestä ryhmästä enemmistö koki kuukautisten olevan ainakin jossain määrin tabu, mikä heijastui myös häpeän tunteisiin: tässä ryhmässä nousi eniten häpeän tunteita kuukautisista puhuttaessa. Tämä heijastui ryhmäläisten tapoihin olla puhumatta kuukautisista ja samaten siihen, etteivät he muihin ryhmiin nähden niin mielellään kuuntele, jos joku puhuu kuukautisista. Tämän ryhmän vastaajissa kuukautisten huvittavuus oli korkeampi kuin muissa ryhmissä: tämän voisi tulkita niin, että huumorilla yritettäisiin peittää negatiivisia tunteita, mitä saattaa herätä kuukautisista puhuttaessa.

18–21-vuotiaiden ryhmän vastaajat kokivat kuukautiset eniten tabuna ja samaten toivoivat, että kuukautisista pystyisi puhumaan enemmän ja vapaammin. Heidän näkemyksensä

kuukautisista puhumiseen oli positiivisempi kuin muilla ryhmillä. He kuuntelivat muihin ryhmiin verraten mieluusti kuukautiskeskustelua sekä kokivat puhumisen helpoksi. Tämä voisi viitata siihen, että mikäli kuukautistabu on olemassa, tämä ryhmä haluaa rikkoa sitä. Voidaankin todeta, että tässä tutkimuksessa Robertsinkin näkemys vanhempien vastaajien liberaaliudesta ei sinänsä pitänyt paikkaansa: jokaisessa ryhmässä näkyi positiivista asennetta kuukautisia kohtaan, mutta nuoremmilla enemmän kuin vanhemmilla.

Koulutuksen valitseminen taustatietoihin ja asenneväittämiin johtui omasta kiinnostuksesta koulutuksen mahdollisesta vaikutuksesta kuukautisasenteisiin. Tulokset olivat melko tasaisia, mutta eroavaisuuksia ryhmien välillä oli. Aineistosta esiin nousi ammatillisen toisen asteen koulutuksen ryhmän vastaukset. Heille kuukautisista puhuminen sekä kuukautiskeskustelun kuunteleminen oli kaikista vaikeinta verrattuna muihin ryhmiin. He myös vähiten kokivat kuukautisten olevan tabu, mikä oli ristiriitaista. Teoriassani mainitsin, että tabuihin liitetty vaikeus puhua nimenomaan viestii tässä tilanteessa kuukautisten tabuasemasta (Allan & Burrige 2006: 1–4). Vastakkainasettelussa ammatillisen toisen asteen koulutuksen ryhmän kanssa oli peruskoulu korkeimpana koulutuksena -ryhmä, jonka vastauksista näkyvät asenteet olivat kuukautisia kohtaan positiivisempia.

Taustatietona uskonnollisuuden tarkastelun lähtökohtana olivat eri uskontojen näkemykset kuukautisista: monessa uskonnoissa kuukautisiin liitetään epäpuhtauden stigma ja liikaisuus. Uskonnot myös vaikuttavat kulttuureihin voimakkaasti, ja näin ollen teoriani mukaan olisi mahdollista, että uskonto vaikuttaisi myös kuukautisasenteisiin ja vuorovaikutukseen. Tämä ei kuitenkaan asenneväittämien kohdalla tullut esille. Sekä uskonnollisten ryhmässä että ei-uskonnollisten ryhmässä kuukautiset eivät herättäneet vahvasti häpeän tuntemuksia. Molemmissa ryhmissä myös koettiin kuukautisten tabuaseman olevan olemassa ja toivottiin, että kuukautisista voitaisiin puhua enemmän ja vapaammin. Monen väitteen kohdalla ei-uskonnolliset suhtautuivat kuukautisiin jopa negatiivisemmalla tavalla kuin uskonnollisten ryhmä. Pienet eroavaisuudet ryhmien välillä voi kuitenkin johtua esimerkiksi siitä, että ei-uskonnollisten ryhmän vastaajia oli reilusti isompi määrä kuin uskonnollisten ryhmän vastaajia. Voisin kuitenkin todeta, ettei ainakaan tämän tutkimuksen perusteella uskonnollisuudella ole suurta vaikutusta keskustelukulttuuriin vaan ainoastaan henkilön omiin ideologioihin.

Tiivistäen voidaan todeta, että kuukautiset ovat edelleen jossain määrin tabu. Tässä tutkimuksessa se ei ollut kovinkaan näkyvää kiertoilmausten käytössä, vaikkakin humoristisia ilmauksia saatetaan käyttää epäsovinnaisen aiheen piilottelemiseksi tai kielen rikastamiseksi. Tabu näkyy yleisissä ajatuksissa kuukautisista puhumiseen enemmän kuin kiertoilmauksissa. Henkilökohtaiset kokemukset kuukautisista puhuttaessa ovat lähinnä positiivisesti virittyneitä,

ja häpeän tunnetta ei tunnisteta aiheen yhteydessä. Kuitenkin moni toivoisi, että kuukautisista voitaisiin puhua enemmän ja vapaammin, mikä viittaa kuukautistabun olemassaoloon.

Kyselytutkimuksen teettämisessä on aina omat riskinsä, sillä avoimella nettilomakkeella tehtynä ei koskaan voi olla varma mikä lopputulos tulee olemaan. Tässä tapauksessa lopputulos oli valtava määrä vastauksia, joiden kvalitatiiviseen analyysiin olisi todennäköisesti mennyt todella paljon aikaa. Näin ollen kvantitatiivisen tutkimuksen tekeminen oli luonnollinen valinta. Se kuitenkin toi omat ongelmansa, kuten sen, että jouduin tarkastelemaan vain yhteenvetoja, jolloin henkilökohtaiset ja yksityiskohtaisemmat vastaukset katosivat määrän alle. Tutkimus onkin tehty yleistämällä, joka tällä määrällä vastauksia oli relevanttia ja perusteltua.

Lähtökohtaisesti kyselyn teettäminen vaati minulta paljon erilaisia valintoja, jotka lopulta saattoivat vaikuttaa lopputulokseen. Valittuihin kiertoilmauksiin eivät päätyneet kaikki sanakirjoista löytyvät ilmaukset ja näin ollen tulokset voisivat olla erilaisia eri ilmauksia tarkastellessa. Tämän lisäksi kiertoilmausten affektit olivat kaikki omia valintojani ja näin ollen kaikki ihmisten kokemukset eivät tulleet esille. Kyselyssä affektien ilmaisumuodot saattoivat myös olla ohjailevia: *en halua puhua kuukautisista suoraan* -vaihtoehto sisältää puhumisasiäkspektin, joka ei välttämättä ole ainoa asia, johon kyseinen affekti eli häpeä liittyy. Tämän lisäksi ryhmiin A, B ja C jakoa voisi kritisoida sen vuoksi, että vastaajat saivat itse määrittellä ilmauksien kuuluvuuden niihin. Etenkin ortofemismeiksi luokitellut ilmaukset eivät kaikki käsittele suoraan assosiatiiivisesti kuukautisia vaan kiertävät asian eufemismin lailla: tällainen esimerkki voisi olla C-ryhmän *öljynvaihtoviikot*.

Kandidaatintutkielman tekemiseen olisi riittänyt edellä mainittu kiertoilmauksien tutkiminen, mutta oma kunnianhimoni ja kiinnostukseni ajoi minut myös tarkastelemaan asenteita. Tämä teki tutkielmasta erittäin laajan ja tämän vuoksi voi olla, että lopulliset tulokset kärsivät tästä. Asenneväittämät itsessään olivat toimivia, vaikka toki niistäkin voi löytää tietynlaista lopullisiin vastauksiin vaikuttavaa asenteellisuutta. Tämän lisäksi ihmisten henkilökohtaiset kokemukset ovat aina erilaisia, jolloin he tulkitsevat väittämät omalla tavallaan.

Tutkimus oli kuitenkin relevantti tehdä, ja se tarjoaa paljon jatkotutkimusmahdollisuuksia. Voisi olla hedelmällistä tutkia kuukautisasenteita esimerkiksi alaikäisten tai reilusti yli 65-vuotiaiden kohdalla, jolloin ikävertailu onnistuisi paremmin. Vaihtoehtoisesti mahdollista olisi myös tutkia kuukautisiin liittyvää kielen käyttöä esimerkiksi vuorovaikutuskonteksteissa: kenen kanssa tai missä kuukautisista puhutaan. Olisi myös kiinnostavaa tarkastella ihmisten kokemuksia ilmauksista itsestään: ovatko esimerkiksi *puna-armeija* tai *hullun lehmän tauti* loukkaavia ilmauksia? Vaihtoehtoja on monimuotoinen määrä aiheen ollessa uusi suomen kielen alalla.

LÄHTEET

- Airila, Martti 1940: *Johdatus kielen teoriaan I. Sanain merkityksen muuttuminen*. Porvoo, Helsinki: Werner Söderström Oy.
- Allan, Keith & Burridge, Kate 1991: *Euphemism and dysphemism : language used as shield and weapon*. Oxford University Press.
- 2006: *Forbidden words: taboo and censoring of language*. Cambridge University Press.
- Brown, Penelope & Levinson, Stephen C 1987: *Politeness. Some universals in language usage*. Cambridge University Press.
- Browne, Ray 1984: *Forbidden fruits: taboos and tabooism in culture*. Bowling Green University Popular Press.
- Delaney, Janice, Lupton, Mary Jane & Toth, Emily 1988: *The curse. A cultural history of menstruation*. University of Illinois Press.
- Frazer, James G. 1981: *The golden bough. The roots of religion and folklore*. USA: Crown Publishers inc.
- Fromkin, Victoria, Rodman, Robert & Hyans, Nina 2003: *An introduction to language*. United States: Thomson/ Haile cop.
- Itkonen, Erkki 1966: *Kieli ja sen tutkimus*. Universitas 4. WSOY, Porvoo. (Mukaan Varis 1998: *Sumea kieli: kiertoilmausten muoto ja intentio nykysuomessa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 116)
- Jussila, Raimo & Länsimäki, Maija 2010: *Seksisanat: suuri suomalainen seksisanakirja*. Prometheus.
- Kainulainen, Siru & Parente-Čapková, Viola 2011: *Häpeä vähän!: kriittisiä tutkimuksia häpeästä*. UTU.
- Kangasniemi, Heikki 1997: *Sana, merkitys, maailma. Katsaus leksikaalisen semantiikan perusteisiin*. Finn Lectura.
- KS = Kielitoimiston sanakirja 2017: *Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja*. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone Oy. – <https://www.kielitoimiston-sanakirja.fi/netmot.exe?motportal=80> 11.1.2018
- Kissling, Elizabeth 1996: "That's just a basic teen-age rule": Girls' linguistic strategies for managing the menstrual communication taboo. – *Journal of Applied Communication Research* 24 (4) s. 292-309.
- KK = *Kieli ja sen kieliopit* 1998. Opetushallitus.
- Lunette 2016: *Kuukautisasenteet Suomessa*.
- Manninen, Sonja 2006: *The menstruation taboo as represented in the language and images of the teen magazine Sugar*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopiston kielten laitos.
- Merskin, Debra 1999: *Adolescence, advertising, and the ideology of menstruation*. – Sex roles vol. 40. s. 941–957.
- Nenonen, Marko 2007: *Noitavainot Euroopassa. Ihmisen pahuus*. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy.
- Nixarn 2015. *Urbaani sanakirja*. – <https://urbaanisanakirja.com/>
- Oinas, Elina 2011: Häpeä, arki ja ruumiillisuus. – Kainulainen, Siru. & Parente-Čapková, Viola. (toim.) *Häpeä vähän! : kriittisiä tutkimuksia häpeästä*. s. 151 – 182. UTU.
- Perheentupa, Antti, Erkkola, Risto & Koulu, Markku 2005: *Primaari dysmenorrea – kivuliaat kuukautiset*. – Duodecim 2005; 121. s. 1411–1418. – <http://www.terveyskirjasto.fi/xmedia/duo/duo95062.pdf>
- Pesonen, Essi & Syväne, Erja 2015: *Dysmenorrea ja osteopatia. Artikkelit Endometrioosiyhdistykselle ja ohje osteopaateille*. Metropolia Ammattikorkeakoulu.
- Schroeder, Fred E. H. 1984: SHH! Don't touch. Thoughts on the tabus of cultural institutions. – Ray B. Browne (toim.), *Forbidden fruits: taboos and tabooism in culture*. s. 7 – 18. Ohio: Bowling Green University Popular Press.
- Shiaislam.info 2007: *Avioliiton käsikirja*. – http://www.shiaislam.info/avioliittoopas/avioliitto_kasikirja_index.php#07
- Raamattu. 1992. Suomen ev.lut. kirkko. – <http://raamattu.fi/>
- Roberts, Tomi-Ann 2004: *Female trouble: The menstrual self-evaluation scale and women's self-objectification*. Psychology of Women Quarterly, 28 (2004), 22–26. Blackwell Publishing.
- Valitutti, Alessandro, Doucet, Antoine, Toivanen, Jukka & Toivonen Hannu 2015: *Computational generation and dissection of lexical replacement humor*. s. 727–749. Natural Language Engineering 22 (5).
- Varis, Markku 1998: *Sumea kieli: kiertoilmausten muoto ja intentio nykysuomessa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Vehkalahti, Kimmo 2014: *Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät*. Finn Lectura.
- Ylemmän AMK-tutkinnon metodifoorumi 2007: *Kyselyyn perustuvan tutkimuksen suorittaminen*. – <http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojaksot/0709019/1193463890749/1193464131489/1194289345955/1194290010211.html>

LIITTEET

Liite 1: Kysely

Hävettääkö sinua puhua kuukautisista? Oletko koskaan kuullut termejä marjapäivät, puna-armeija tai menstrut?

Tervetuloa, ja kiitos kun olet osallistumassa tähän kuukautissanastoon ja -asenteisiin liittyvään kyselyyn! Täyttämällä tämän lomakkeen hyväksyt sen käytön Salla Reijosen kandidaatintutkielmassa. Palautetut lomakkeet muodostavat aineiston, jota säilytetään turvallisesti ja asianmukaisesti. Aineisto käsitellään luottamuksellisesti ja anonymisti niin, ettei vastaajaa voida tunnistaa. Tutkielman valmistuttua aineisto tuhotaan eivätkä muut pääse siihen käsiksi.

Tarvittaessa voit ottaa myös yhteyttä Salla Reijoseen. S-posti: salmarre@student.jyu.fi

Taustatiedot:

Mikä on sukupuolesi?

- Nainen
- Mies
- Muu

Kuinka vanha olet?

- Alle 18 vuotta
- 18-21 vuotta
- 22-25 vuotta
- 26-34 vuotta
- 35-45 vuotta
- 46-55 vuotta
- 56-65 vuotta
- yli 65 vuotta

Mikä on korkein koulutus, josta olet valmistunut?

- Ei koulutusta
- Peruskoulu
- Lukio (ylioppilas)
- Lukio (todistus)
- Ammatillinen koulutus
- Ammattikorkeakoulututkinto
- Ylempi ammattikorkeakoulututkinto
- Yliopisto (kandidaatintutkinto)
- Yliopisto (maisterintutkinto)
- Yliopisto (tohtori)

Koetko olevasi uskonnollinen

- Kyllä
- Ei
- En halua vastata

Oletko parisuhteessa

- Kyllä
- Ei

Lue ohjeet ensin huolellisesti!

Seuraavaksi eteesi tulee erinäisiä kuukautisista käytettäviä ilmaisia. Vastaussivuja on kahta eri tyyppiä: yhden ilmaisen ja usean ilmaisen sivuja.

Jokaisen ilmaisen kohdalla periaate on sama: ensin kysytään oletko käyttänyt tai kuullut kyseistä ilmaista / ilmaisia. Sen jälkeen kysytään, koetko ilmaisen/ilmaisten vähättelevän tai korostavan kuukautisia. Kolmanteen kysymykseen tarvitsee vastata vain, jos itse käytät ilmaisia: se tarkoittaa syytä, miksi käytät.

Pystyt aina palaamaan kysymyksessä taaksepäin, mikäli haluat muuttaa vastauksiasi! Vastaa rehellisesti ja nauti kuukautissanaston monimuotoisuudesta.

Alapään tiivisteen vuoto

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Elinkautiset

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Hilloviikko

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali

- Se on yleinen

Hullarit/Hullut päivät

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän jotakin näitä ilmaisuista? (Voit valita useita)

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua, mitä? _____
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua, mitä? _____
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Nämä ilmaisut mielestäni...

- Yrittävät vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittävät korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- Ovat neutraaleja
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua / näitä ilmaisuja? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Hullun lehmän tauti

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Japanin liputuspäivä

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali

- Se on yleinen

Kommunistipäivä

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Kuukautiset

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Kuuhiset/ Kuksut / Kuukkarit / Kuulliset

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän jotakin näitä ilmaisuista? (Voit valita useita)

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua, mitä? _____
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua, mitä? _____
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Nämä ilmaisut mielestäni...

- Yrittävät vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittävät korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- Ovat neutraaleja
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua / näitä ilmaisuja? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali

- Se on yleinen

Lappu luukulla

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Läppäkausi / Läpät

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän jotakin näitä ilmaisuista? (Voit valita useita)

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua, mitä? _____
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua, mitä? _____
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Nämä ilmaisut mielestäni...

- Yrittävät vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittävät korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- Ovat neutraaleja
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua / näitä ilmaisuja? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Maalarit (talossa)

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali

- Se on yleinen

Marjapäivät / Puolukkapäivät / Puolukat

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän jotakin näitä ilmaisuista? (Voit valita useita)

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua, mitä? _____
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua, mitä? _____
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Nämä ilmaisut mielestäni...

- Yrittävät vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittävät korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- Ovat neutraaleja
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua / näitä ilmaisuja? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Menkat / Menkarit / Menkut

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän jotakin näitä ilmaisuista? (Voit valita useita)

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua, mitä? _____
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua, mitä? _____
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Nämä ilmaisut mielestäni...

- Yrittävät vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittävät korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- Ovat neutraaleja
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua / näitä ilmaisuja? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Mensut / Mensat / Mensikset / Menskut

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän jotakin näitä ilmaisuista? (Voit valita useita)

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua, mitä? _____
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua, mitä? _____
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Nämä ilmaisut mielestäni...

- Yrittävät vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittävät korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- Ovat neutraaleja
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua / näitä ilmaisuja? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen

- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Menstruaatio / Menstrut

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän jotakin näitä ilmaisuista? (Voit valita useita)

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua, mitä? _____
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua, mitä? _____
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Nämä ilmaisut mielestäni...

- Yrittävät vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittävät korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- Ovat neutraaleja
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua / näitä ilmaisuja? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Moonikset / Moonarit

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän jotakin näitä ilmaisuista? (Voit valita useita)

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua, mitä? _____
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua, mitä? _____
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Nämä ilmaisut mielestäni...

- Yrittävät vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittävät korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- Ovat neutraaleja
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua / näitä ilmaisuja? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Naisten vaiva / naisten tauti / naisten päivät

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän jotakin näitä ilmaisuista? (Voit valita useita)

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua, mitä? _____
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua, mitä? _____
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Nämä ilmaisut mielestäni...

- Yrittävät vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittävät korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- Ovat neutraaleja
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua / näitä ilmaisuja? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan

- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Niagarat

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Pahat päivät

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Puna-armeija

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi

- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Remontti

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Riesat

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Rättipäivät

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen

- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Se ”Se alkoi viime viikolla” / Ne ”Sillä on ne”

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän jotakin näitä ilmaisuista? (Voit valita useita)

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua, mitä? _____
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua, mitä? _____
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Nämä ilmaisut mielestäni...

- Yrittävät vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittävät korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- Ovat neutraaleja
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua / näitä ilmaisuja? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Se aika kuusta

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Tomaattikarnevaalit

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen

- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Täti Moonika

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Vaimolliset

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Vuoto

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurennella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva

- Se on neutraali
- Se on yleinen

Öljynvaihtoviikot

Oletko käyttänyt tai kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua (Voit valita useita)?

- Olen käyttänyt tätä ilmaisua
- Olen kuullut jonkun käyttävän tätä ilmaisua
- En ole käyttänyt enkä ole kuullut

Tämä ilmaisu mielestäni...

- Yrittää vähätellä, häivyttää, pienentää kuukautisia
- Yrittää korostaa, liioitella tai suurenella kuukautisia
- On neutraali
- En osaa sanoa

Miksi käytät tätä ilmaisua? (Voit valita useita. Jos et käytä, voit jatkaa kyselyssä eteenpäin.)

- En halua puhua kuukautisista suoraan
- Se on hauska / se on vitsi
- Se on asiallinen
- Se on kuvaileva
- Se on neutraali
- Se on yleinen

Hei mahtavaa! Pääsit kyselyn ensimmäisen osan loppuun. Nyt vielä muutamia nopeita yleisiä asennekysymyksiä kuukautisista.

Ohjeet:

1. Lue väittämä huolellisesti

2. Vastaa väittämään asteikolla 1 - 5 eli 1 = eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä 3 = en tiedä 4 = jokseenkin samaa mieltä 5 = samaa mieltä. Asteikon vaihtoehdot näkyvät myös kyselyssä, eli ei tarvitse opetella ulkoa!

Kuukautisista puhuminen on minulle helppoa.

- 1 = eri mieltä
- 2 = jokseenkin eri mieltä
- 3 = en tiedä
- 4 = jokseenkin samaa mieltä
- 5 = samaa mieltä

Kuukautisista puhuminen herättää minussa häpeän tunteita.

- 1 = eri mieltä
- 2 = jokseenkin eri mieltä
- 3 = en tiedä
- 4 = jokseenkin samaa mieltä
- 5 = samaa mieltä

Kuukautisista puhuminen on huvittavaa.

- 1 = eri mieltä
- 2 = jokseenkin eri mieltä
- 3 = en tiedä
- 4 = jokseenkin samaa mieltä
- 5 = samaa mieltä

Puhun mielelläni kuukautisista.

- 1 = eri mieltä
- 2 = jokseenkin eri mieltä
- 3 = en tiedä
- 4 = jokseenkin samaa mieltä
- 5 = samaa mieltä

En halua kuunnella, kun muut puhuvat kuukautisista.

- 1 = eri mieltä

- 2 = jokseenkin eri mieltä
- 3 = en tiedä
- 4 = jokseenkin samaa mieltä
- 5 = samaa mieltä

Kuukautiset ovat normaali asia

- 1 = eri mieltä
- 2 = jokseenkin eri mieltä
- 3 = en tiedä
- 4 = jokseenkin samaa mieltä
- 5 = samaa mieltä

Kuukautisista pitäisi voida puhua enemmän ja vapaammin.

- 1 = eri mieltä
- 2 = jokseenkin eri mieltä
- 3 = en tiedä
- 4 = jokseenkin samaa mieltä
- 5 = samaa mieltä

Kuukautisista puhuminen on tabu.

- 1 = eri mieltä
 - 2 = jokseenkin eri mieltä
 - 3 = en tiedä
 - 4 = jokseenkin samaa mieltä
 - 5 = samaa mieltä
-